

UNIVERZITET U SARAJEVU

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

02-01/86

Broj:

6. 5. 05

Datum: ..... 20..... god.

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

NASTAVNI PLAN I PROGRAM

školska 2005/2006.

Sarajevo, maj 2005.

SADRŽAJ

1. UVOD	3
1.1. RAZLOZI ZA POKRETANJE STUDIJA.....	3
1.2. DOSADAŠNJA ISKUSTVA U PROVOĐENJU EKVIVALENTNIH ILI SLIČNIH PROGRAMA	4
1.3. MOGUĆI PARTNERI IZVAN VISOKOŠKOLSKOG SISTEMA.....	4
1.4. OTVORENOST STUDIJA ZA POKRETLJIVOST STUDENATA	4
2. OPĆI DIO	5
2.1. NAZIV STUDIJA	5
3. NASTAVNI PLAN	7
3.1. POPIS OBAVEZNIH I IZBORNIH PREDMETA DODIPLOMSKOG STUDIJA SA SEDMIČNIM BROJEM SATI I ECTS BODOVIMA (TABELARNI PREGLED)	7
3.2. SPISAK IZBORNIH PREDMETA PO SEMESTRIMA (UZ NAZIV PREDMETA DAT JE BROJ ČASOVA I BROJ ECTS BODOVA)	11
4.1. DODIPLOMSKI STUDIJ - OBAVEZNI PREDMETI.....	12
4.2. DODIPLOMSKI STUDIJ – IZBORNI PREDMETI	43
ODSJER ZA PSIHLOGIJU	51
4.3. NAČIN PRAĆENJA KVALITETE I USPIJEŠNOSTI IZVEDBE PREDMETA.....	54
4.4. STRUKTURA I REŽIM STUDIRANJA	54
4.5. IZBORNI NEPSIHOLOŠKI PREDMETI	54
5. UVJETI IZVOĐENJA STUDIJA	55
5.1. MJESTA IZVOĐENJA STUDIJSKOG PROGRAMA	55
6. OČEKIVANE POTEŠKOĆE U PROVOĐENJU NASTAVNOG PROCESA.....	55

1. UVOD

1.1. Razlozi za pokretanje studija

Razlozi za pokretanje studija psihologije proizilaze iz velikog interesa i potreba suvremenog društva za psiholozima, tako da danas skoro da i nema društvenih djelatnosti ili sistema (npr. obrazovanje, zdravstvo, privreda i dr.) gdje psihologija nije direktno ili indirektno uključena. Naime, psiholozi se kao stručnjaci zapošljavaju u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama te andragoškim centrima. Mnogi rade kao profesori psihologije u srednjim i višim školama. U visokoškolskim i znanstvenim institucijama zaposleni su na području edukacije odgajatelja, učitelja i nastavnika, socijalnih radnika, liječnika, kineziologa, kriminologa, politologa. Određen broj psihologa bavi se znanstveno-istraživačkim radom.

Također, u suvremenom društvu psiholozi su angažirani i u savjetovalištim za mentalno zdravlje, ovisnost i penologiju, zatim u savjetovalištim za djecu i mlade te bračnim savjetovalištim. Psihologe možemo naći da rade u ustanovama poput psihijatrijskih i neuroloških klinika, klinika za ovisnike, klinika za djecu, starce, mentalno retardirane, itd.

Dio psihologa se zapošljavaju i u ustanovama za profesionalnu orijentaciju i selekciju, zatim u zavodima za zapošljavanje, u zaštiti na radu, proizvodnim radnim organizacijama te različitim korporacijama u sektorima za upravljanje ljudskim potencijalima i sl.

U zadnje vrijeme mnogi psiholozi su zaposleni u bankama, sudstvu, policiji, vojsci i sredstvima javnog informiranja.

Osim navedenog, psiholozi se zapošljavaju u znanstveno-istraživačkim institucijama te službama različitih ministarstava (privreda, pravosuđe, školstvo, zdravstvo, socijalna skrb, promet).

Znatan broj psihologa će se, nakon usvajanja zakona o psihološkoj djelatnosti u BiH, odlučivati za privatnu praksu (psihoterapeutska djelatnost i angažman u privatnim savjetovalištim).

U cijeloj Evropi su studiji psihologije slično koncipirani te obično traju pet akademskih godina. Kroz različite oblike poslijediplomskih studija i cjeloživotnog obrazovanja postoji mogućnost i za permanentnim usavršavanjem i usmjeravanjem u posebna psihologijska područja nakon diplomiranja. Naime, nakon završetka diplomskog studija otvorena je mogućnost za kontinuiranim poslijediplomskim znanstvenim usavršavanjem radi sticanja doktorata znanosti iz psihologije.

Dodiplomski i diplomski studijski program psihologije Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu osmišljen je u skladu s postavljenim zahtjevima i okvirima Zajednice evropskih društava psihologa. «EFPPA (Zajednica evropskih društava psihologa) je izradila okvir obrazovanja psihologa koji će biti osnovica za europsku diplomu psihologa. Taj okvir napravljen je sukladno Bolonjskoj deklaraciji i predviđa petogodišnji studij po načelu 3+2, s tim da Dodiplomski studij ne osposobljava studente za zanimanje psihologa ni u kojem obliku.» (str. 2, Prijedlog preddiplomskog i diplomskog studijskog programa iz psihologije Odsjeka za psihologiju Univerziteta u Zagrebu).

1.2. Dosadašnja iskustva u provođenju ekvivalentnih ili sličnih programa

Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu osnovan je školske 1989/90. godine i predstavlja prvi i najstariji studij psihologije u državi. Dosadašnjim programima, koji se već 16 godina kontinuirano razvijaju i unapređuju, obrazovan je veći broj psihologa. Nastavnici svih nastavno-znanstvenih zvanja i suradnici, koji učestvuju u izvođenju nastave u okviru studija psihologije, svoja stručna, znanstvena i nastavna iskustva stekli su tokom kraćih i dužih boravaka na univerzitetima širom Evrope (Hrvatska, Slovenija, Njemačka, Švedska, SCG, itd.).

1.3. Mogući partneri izvan visokoškolskog sistema

U mnogim vladinim i nevladinim organizacijama (međunarodnim i lokalnim) evidentan je nedostatak psihologa te je stoga planirana intenzivnija, kontinuirana suradnja nastavnika i studenata Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta u Sarajevu s navedenim organizacijama. Naime, za očekivat je da će mnoge društvene (obrazovanje, znanost, zdravstvo, socijalna zaštita, vojne institucije i sl.) i privredne institucije (npr. sektori upravljanja ljudskim potencijalima, marketing i sl.) u budućnosti pokazati veći interes za daljnji razvoj našeg studija psihologije te samim tim i za obrazovanjem psihologa tako što će nam omogućiti izvođenje jednog dijela nastave i prakse studenata u navedenim institucijama.

1.4. Otvorenost studija za pokretljivost studenata

Odsjek za psihologiju u Sarajevu je zainteresiran za postizanje maksimalne otvorenosti studija i pokretljivosti studenata kako unutar Bosne i Hercegovine tako i u evropskim okvirima, a što je u skladu s temeljnim načelima Bolonjske deklaracije. Nastojali smo organizaciju ovoga studija u potpunosti uskladiti sa preporukama Evropskog okvira za obrazovanje psihologa (EuroPsyT) te tako ujedno omogućiti da studij psihologije bude kompatibilan s ostalim studijima psihologije širom Evrope.

2. OPĆI DIO

2.1. Naziv studija

Dodiplomski studij društvenih znanosti – smjer Psihologija
Diplomski studij Psihologije

2.2. Nositelj studija i izvođač studija

Nositelj redovnog dodiplomskog i diplomskog *studija psihologije* je Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu.
Izvođač studija je Odsjek za psihologiju

2.3. Trajanje studija

Jednopedmetni studij psihologije traje pet godina i to u dvije faze:

1. Dodiplomski studij – 6 semestara (tri godine)
2. Diplomski studij – 4 semestra (dvije godine)

2.4. Uvjeti upisa na studij

Na ***Dodiplomski studij psihologije*** mogu se upisati kandidati koji su:

- a) završili četverogodišnju srednju školu
- b) prijavili se na konkurs za upis na Dodiplomski studij psihologije
- c) položili prijemni (kvalifikacioni) ispit

Uvjeti upisa na ***diplomski studij psihologije*** su:

- a) završen Dodiplomski studij psihologije (180 ECTS bodova)
- b) završen srodni Dodiplomski studij (najmanje trogodišnji), koji je *ekvivalent* dodiplomskom studiju psihologije u Sarajevu (što podrazumijeva evaluaciju programa od strane Odsjeka iz Sarajeva te polaganje razlike ispita od strane kandidata što opet određuje sarajevski Odsjek za psihologiju)
- c) prijava na konkurs za upis na diplomski studij psihologije

2.5. Dodiplomski studij

Tokom prve tri godine (šest semestara) student upoznaje osnove različitih psihologijskih teorija, metoda i disciplina. Dakle, završetkom *prve faze* studija psihologije tj. preddiplomske faze student/ica stiče temeljna teorijska, metodološka i analitička znanja i vještine, koje ih osposobljavaju za uspješan nastavak studiranja psihologije (i drugih sličnih studija).

U skladu s evropskim standardima ovaj program ne pruža nužne kompetencije za samostalno obavljanje psihološke prakse bilo koje vrste. Nakon završenog preddiplomskog studija studenti se mogu zaposliti na različitim vrstama administrativnih poslova višeg stupnja, ali se ***ne mogu*** baviti stručnim poslovima psihologa.

Ako student/ica odluči nastaviti studij na diplomskoj razini onda se može uključiti na studijske programe u području društvenih znanosti i obrazovanja na ustanovi-predlagaču ili drugim ustanovama u BiH (sociologija, socijalni rad, antropologija, pedagogija, filozofija, edukacijsko-rehabilitacijske znanosti, predškolski odgoj, razredna nastava, informacijske znanosti, ekonomija, novinarstvo i dr.).

2.6. Diplomski studij

Tokom diplomskog studija (2 godine, 4 semestra) student se osposobljava za samostalan rad psihologa. Dakle, temeljni Cilj ove *druge faze* studiranja psihologije jeste sticanje nužnih istraživačkih i stručnih kompetencija za samostalan rad u psihologiji.

Za praćenje ovog programa nužan je završen Dodiplomski studij psihologije na nekom od bosanskohercegovačkih i drugih evropskih univerziteta, čiji je studij organiziran u skladu s temeljnim načelima Bolonjske deklaracije, a kojim se stiče naziv *baccalaurea/baccalaureus društvenih znanosti, smjer psihologija*. Kandidati sa srodnih studija iz BiH i inostranstva mogu također nastaviti diplomski studij psihologije, ali samo nakon pozitivne evaluacije programa njihovog preddiplomskog studija i polaganja razlike ispita, a što određuje Odsjek za psihologiju u Sarajevu.

Psiholozi se, kao stručni suradnici, zapošljavaju u svim djelatnostima suvremenog društva: predškolske institucije, osnovne i srednje škole, visokoškolsko obrazovanje, socijalna skrb, zapošljavanje, zdravstvo, privreda, policija, vojska, trgovina (marketing), državne i upravne institucije (kao što su privredne i slične komore, državni zavodi za socijalnu skrb, itd.).

2.7. Stručni ili akademski naziv ili stupanj koji se stiče završetkom studija

Završetkom dodiplomskog studija stiče se naziv *baccalaurea/baccalaureus društvenih znanosti, smjer psihologija*.

Završetkom *diplomskog studija* stiče se stručni naziv *magistar/magistra psihologije*.

3. NASTAVNI PLAN

3.1. Popis obaveznih i izbornih predmeta dodiplomskog studija sa sedmičnim brojem sati i ECTS bodovima (tabelarni pregled)

Semestar I

Naziv predmeta	ŠIFRA	P	S	V	ECTS
Uvod u psihologiju	FIL-PSI-111	2	0	2	5
Statistika u psihologiji I	FIL-PSI-112	2	0	2	5
Anatomija i fiziologija CNS-a I	FIL-PSI-114	2	0	2	5
Biološka psihologija I	FIL-PSI-116	2	0	2	5
Povijest psihologije i psihološki pravci	FIL-PSI-118	2	0	0	4
Bosanski / hrvatski / srpski jezik	FIL BHS 101	1	0	1	3
Strani jezik		1	0	1	3
UKUPNO 22		12		10	30

Način polaganja ispita:

Pismeni: Uvod u psihologiju; Biološka psihologija I; Povijest psihologije i psihološki pravci

Pismeni i usmeni: Statistika u psihologiji I; Anatomija i fiziologija CNS-a I

Semestar II

Naziv predmeta	ŠIFRA	P	S	V	ECTS
Osjeti i percepcija	FIL-PSI-119	2	0	2	5
Statistika u psihologiji II	FIL-PSI-113	2	0	2	5
Anatomija i fiziologija CNS-a II	FIL-PSI-115	2	0	2	5
Biološka psihologija II	FIL-PSI-117	2	0	2	5
Metodologija eksperimentalne psihologije	FIL-PSI-120	2	1	2	6
Bosanski / hrvatski / srpski jezik	FIL BHS 102	1	0	1	2
Strani jezik		1	0	1	2
UKUPNO: 25		12	1	12	30

Način polaganja ispita:

Pismeni: Osjeti i percepcija; Biološka psihologija II; Metodologija eksperimentalne psihologije

Pismeni i usmeni: Statistika u psihologiji II; Anatomija i fiziologija CNS-a II

Semestar III

Naziv predmeta	ŠIFRA	P	S	V	ECTS
Učenje i pamćenje	FIL-PSI-211	2	1	0	5
Inteligencija	FIL-PSI-212	2	1	0	4
Uvod u razvojnu psihologiju	FIL-PSI-213	2	0	2	5
Metodologija neeksperimentalne psihologije	FIL-PSI-214	2	1	2	6
Psihometrija I	FIL-PSI-215	2	0	3	6
Izborni predmet		2	0	0	2
Pedagogija I	FIL PED 201	1	0	1	2
UKUPNO: 24		13	3	8	30

Način polaganja ispita:

Pismeni: Učenje i pamćenje; Inteligencija; Metodologija neeksperimentalne psihologije; Psihometrija I

Pismeni i usmeni: Uvod u razvojnu psihologiju

Semestar IV

Naziv predmeta	ŠIFRA	P	S	V	ECTS
Mišljenje i jezik	FIL-PSI-217	2	1	0	5
Motivacija i emocije	FIL-PSI-218	2	1	0	5
Psihologija djetinjstva i adolescencije	FIL-PSI-219	2	0	2	5
Neuropsihologija	FIL-PSI-220	2	0	2	5
Psihometrija II	FIL-PSI-216	2	0	3	6
Izborni predmet		2	0	0	2
Pedagogija II	FIL PED 202	1	0	1	2
UKUPNO: 23		13	2	8	30

Način polaganja ispita:

Pismeni: Mišljenje i jezik; Motivacija i emocije; Neuropsihologija; Psihometrija II

Pismeni i usmeni: Psihologija djetinjstva i adolescencije

Semestar V

Naziv predmeta	ŠIFRA	P	S	V	ECTS
Uvod u psihologiju ličnosti	FIL-PSI-311	2	0	2	6
Psihologija odrasle dobi i starenja	FIL-PSI-312	2	1	1	6
Uvod u socijalnu psihologiju	FIL-PSI-313	2	0	1	5
Mentalno zdravlje	FIL-PSI-314	2	1	2	5
Uvod u psihopatologiju	FIL-PSI-315	2	0	0	5
Izborni predmet I		2			3
UKUPNO: 20		12	2	6	30

Način polaganja ispita:

Pismeni: Mentalno zdravlje, Uvod u psihopatologiju

Pismeni i usmeni: Uvod u psihologiju ličnosti; Psihologija odrasle dobi i starenja; Uvod u socijalnu psihologiju;

Semestar VI

Naziv predmeta	ŠIFRA	P	S	V	ECTS
Psihologija ličnosti	FIL-PSI-316	2	0	2	6
Socijalna percepcija i stavovi	FIL-PSI-317	2	0	2	4
Uvod u edukacijsku psihologiju	FIL-PSI-318	2	0	0	4
Uvod u psihologiju rada	FIL-PSI-319	2	0	0	4
Uvod u kliničku psihologiju	FIL-PSI-320	2	0	0	4
Izborni predmet I		2			3
Završni dodiplomski rad	FIL-PSI-399	4			5
UKUPNO: 20		16		4	30

Način polaganja ispita:

Pismeni: Uvod u edukacijsku psihologiju; Uvod u psihologiju rada; Uvod u kliničku psihologiju

Pismeni i usmeni: Psihologija ličnosti; Socijalna percepcija i stavovi

3.2. Spisak izbornih predmeta po semestrima (uz naziv predmeta dat je broj časova i broj ECTS bodova)

Semestar III

Osnove informatike (FIL-PSI-261) 2(2) ili Psihologija boli (FIL-PSI-262) 2(2)

Semestar IV

Statistička obrada podataka pomoću računara (FIL-PSI-263) 2(2) ili Psihofiziologija spavanja (FIL-PSI-264) 2(2) ili Epistemologija (FIL-PSI – 265) 2(2)

Semestar V

Psihologija komuniciranja (FIL-PSI-361) 2(3) ili Psihologija nadarenosti (FIL-PSI – 362) 2(3) ili Uvod u modeliranje kognitivnih funkcija (FIL-PSI-363) 2(3)

Semestar VI

Ekološka razvojna psihologija (FIL-PSI – 364) 2(3) ili Kroskulturalna psihologija (FIL-PSI – 365) 2(3) ili Osnove traumatske psihologije (FIL-PSI – 366) 2(3)

4. NASTAVNI PROGRAM

4.1. DODIPLOMSKI STUDIJ - OBAVEZNI PREDMETI

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Uvod u psihologiju
Semestar (semestri) i broj bodova: I semestar; 2P + 2V; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Kolegij ima cilj upoznati studente s temeljnim obilježjima psihologije kao prirodne i društvene naučne discipline, pri čemu je naglasak na pregledu i informaciji, a ne na prikazivanju područja «u dubinu». Svrha kolegija je i detaljnije informirati studente o studiju i psihologiji kao struci, te im dati opći uvid u neka temeljna područja i znanja iz psihologije, što će im omogućiti lakše snalaženje u studiju.
Sadržaj predmeta: Psihologija kao nauka i kao struka. Metode psihologije. Biološki temelji psihologije. Osjeti i percepcija. Svijest i stanja svijesti. Učenje i pamćenje. Inteligencija. Mišljenje i govor. Motivacija i emocije. Razvojna psihologija. Ličnost. Psihički poremećaji i terapija. Stres i zdravlje. Socijalna psihologija: odnos pojedinca i socijalne okoline. Primjena psihologije u različitim područjima života. U sadržaju kolegija navedeno je 15 velikih tema koje studentima treba predstaviti vodeći računa o tri aspekta: 1. prikazati istraživanja u području, odnosno odgovoriti na pitanje čime se područje bavi (fundamentalni aspekt), 2. informirati o primjeni istraživanja u raznolikim praktičnim aspektima, odnosno odgovoriti na pitanje kako se i u kojoj mjeri rezultati istraživanja pretaču u praksu (primijenjeni aspekt ili aspekt struke), te 3. informirati o zastupljenosti «područja» tokom studija (npr. organizacija matične katedre, pokrivenost u kolegijima i slično).
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirana provjera tokom semestra i završni pismeni ispit
Literatura: – Petz, B. (2001). <i>Uvod u psihologiju</i> . Jastrebarsko: Naklada Slap. – Rathus, A. S. (2000). <i>Temelji psihologije</i> . Jastrebarsko: Naklada Slap. – Internet izvori i druga literatura

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Statistika u psihologiji I
Semestar (semestri) i broj bodova: I semestar; 2P + 2V; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Ciljevi predmeta: Upoznavanje studenata sa osnovnim statističkim pojmovima koji se koriste u psihološkim istraživanjima i praktičnom radu. Stjecanje znanja i vještina neophodnih za deskripciju i analizu podataka, kao i za statističko zaključivanje.
Sadržaj predmeta: Korištenje statistike u psihologiji. Statistika i naučni metod. Usporedba tzv. kliničkog i tzv. statističkog pristupa u psihologiji. Osnovni koncepti u statistici: varijable, skale mjerenja, deskriptivna i inferencijalna statistika. Tabelačno i grafičko prikazivanje rezultata. Mjere centralne tendencije: aritmetička sredina, centralna vrijednost, dominantna vrijednost. Mjere varijabiliteta: totalni raspon, indeks središnjeg raspršenja, varijanca, standardna devijacija, poluinterkvaritno raspršenje. Izbor mjera centralne tendencije i varijabiliteta. Usporedba različitih oblika distribucije rezultata. Normalna distribucija. Z-vrijednosti i standardna normalna distribucija. Određivanje položaja rezultata u grupi: percentili i decili. Standardna pogreška aritmetičke sredine. Testiranje hipoteza. Provjeravanje razlika među aritmetičkim sredinama i proporcijama. Snaga statističkog testa.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; završna provjera: pismeno i usmeno
Literatura: - Petz, B. (2002). <i>Osnovne statističke metode za nematematičare</i> . Jastrebarsko: Naklada Slap. - Kolesarić, V. I Petz, B. (2003). <i>Statistički rječnik</i> . Jastrebarsko: Naklada Slap. - Howell, D.C. (1997). <i>Statistical Methods for Psychology</i> . Wardsworth Publishing Company, Belmont, CA. - Minium, E.W., Clarke, R.C., Coladarci, T. (1999). <i>Elements of Statistical Reasoning</i> , Wiley, New York, (2. izd.).

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Anatomija i fiziologija CNS-a I
Semestar (semestri) i broj bodova: I semestar; 2P + 2V; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznavanje studenata Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta sa elementima građe i funkcijom struktura centralnog i perifernog nervnog sistema, kao i davanje bazičnih podataka za adekvatno razumjevanje psiholoških procesa na osnovu spoznaje njihovog funkcionalnog i morfološkog supstrata.
Sadržaj predmeta: Uvod u neuroanatomiju. Značaj i primjena neuroanatomije u psihološkim znanostima. Osnovni pojmovi i orijentacija u neuroanatomiji. Terminologia anatomica. Uvod u neuroanatomiju: podjela nervnog sistema, osnovni elementi građe (neuron, neuroglija, sinapsa, krvni sudovi), vrste i organizacija živčanih vlakana, vegetativni nervni sistem (simpatikus i parasimpatikus). Kičmena moždina. Topografija i vanjska morfologija. Građa kičmene moždine (siva i bijela masa) Organizacija sive mase i njezini fiziološki aspekti. Najvažniji putevi kičmene moždine. Kičmeni živci. Anatomska podloga spinalnih refleksa i njihov klinički značaj. Lezije kičmene moždine (paraplegija, kvadruplegija, siringomijelija funikalrna mijeloza. Ispadi spinalnih živaca, etiologija i simptomatologija. Uloga psihologa kod neuroloških ispada kičmene moždine. Moždano stablo. Topografija i vanjska morfologija produžene moždine, mosta i srednjeg mozga. Organizacija sive mase. Jedre moždanih živaca od trećeg do dvanaestog. Anatomija moždanih živaca, jedre, periferni tok, distribucija i zone inervacije. Najznačajniji ispadi moždanih živaca. Retikularna formacija moždanog stabla. Retikularna jedra, vazomotorni i respiratorni centar. ARAS sistem. Značaj retikularne formacije u fiziologiji spavanja. Integrativne funkcije retikularne formacije. Organizacija bijele mase i putevi vezani za moždano stablo.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirana provjera tokom semestra i završni pismeni i usmeni ispit
Literatura: Šećerov, D., Hižar, ŠI.: Anatomija centralnog nervnog sistema. Svjetlost, Sarajevo; 1989 Krmpotić, J., Mrdušić, A: <i>Anatomija čovjeka</i> . Naklada Slap, Jastrebarsko; 2002 Ilić, A., i saradnici: <i>Anatomija centralnog živčanog sistema</i> . Prosveta, Beograd; 2001 Barac, B., i saradnici: <i>Neurologija</i> . Naprijed, Zagreb; 1992 Heimer, L.: <i>The Human Brain and Spinal Cord-Functional Neuroanatomy and Dissection Guide</i> . Springer-Verlag, New York, 1995 U sklopu obavezne literature student mora posjedovati anatomske atlas.

Odsjek za psihologiju
TroGodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Biološka psihologija I
Semestar (semestri) i broj bodova: I semestar; 2P + 2V; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Razumijevanje bioloških osnova psihičkih procesa i ponašanja, te upoznavanje s istraživačkim metodama biološke psihologije.
Sadržaj predmeta: Biološka psihologija kao dio neuroznanosti. Odnos između biološke psihologije i drugih područja neuroznanosti. Vrste istraživanja koje obilježavaju biopsihološki pristup i podjela biološke psihologije. Evolucija čovjeka i osnove genetike. Interakcija genetskih faktora i iskustva. Podjela živčanog sistema. Stanice u živčanom sistemu. Širenje živčanog impulsa i sinaptički prenos: hemijsko prenošenje impulsa s jednog neurona na drugi. Neurotransmiteri: podjela, načela djelovanja. Farmakologija sinaptičkog prenosa. Istraživačke metode biološke psihologije: invazivne i neinvazivne istraživačke metode. Mozgovna oštećenja i uzroci mozgovnih oštećenja. Neuropsihičke bolesti.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirana provjera tokom semestra i završni pismeni ispit
Literatura: – Pinel, J.P. (2001). <i>Biološka psihologija</i> . Jastrebarsko: Naklada Slap. – Judaš, M. i Kostović, I. (1997): <i>Temelji neuroznanosti</i> . Zagreb: MD.

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Povijest psihologije i psihološki pravci
Semestar (semestri) i broj bodova: I semestar; 2 P; 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezni
Ciljevi predmeta: Upoznavanje sa razvojem psihologije kao nauke, korijenima psihologije i glavnim teorijskim sistemima psihologije. Razvoj psihologije pratit će se unutar društvenog i političkog konteksta u kojem su živjeli i stvarali značajni psiholozi.
Sadržaj predmeta: Psihologija u antičkom dobu. Filozofski i naučni korijeni psihologije. Wilhelm Wundt i osnivanje psihologije. Njemački psiholozi 19. i ranog 20. vijeka. Strukturalizam. Geštalt psihologija. Funkcionalizam. Biheviorizam. Neobiheviorizam. Povijest kliničke psihologije i razvoj psihoanalize. Razvoj psihologije na prostoru bivše Jugoslavije. Razvoj psihologije u Bosni i Hercegovini.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; završna provjera: pismeno
Literatura: <ul style="list-style-type: none">
- Hothersall, D. (2002). Povijest psihologije. Naklada Slap. Jastrebarsko.
- Dizdarević. I. (2004). Koraci u afirmaciji psihologije u Bosni i Hercegovini. Štamparija Fojnica i DP FBiH.
- Radovi iz tekuće znanstvene i stručne periodike.
- Internet izvori.

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Osjeti i percepcija
Semestar (semestri) i broj bodova: II semestar; 2P + 2V; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Cilj predloženog kolegija je upoznavanje studenata s područjem kognitivne psihologije koje se odnosi na osjete i percepciju
Sadržaj predmeta: Percepcija: Kratka povijest pristupa psihologiji percepcije. Kognitivna psihologija i ljudska obrada informacija. Definicije percepcije. Razlike između konstruktivističkih (Gregory) i direktnih teorija percepcije (Gibson). Računalna teorija percepcije (Maar). Razlika osjet-percept. Kapacitet senzornih kanala. Dominantnost vidne percepcije. Adaptacija i rekuperacija. Percepcija prema senzornom modalitetu. Percepcija pokreta. Uloga nasljeđa i okoline za razvoj percepcije. Percepcija govora i lica. Percepcija i dob. Smetnje percepcije. Međukulturalna istraživanja percepcije.
Preduvjeti za upis predmeta: Položen ispit iz Uvoda u psihologiju
Način provjere znanja: kontinuirana provjera tokom semestra i završni pismeni ispit
Literatura: <ul style="list-style-type: none">
- Pinnel, J.P.(2002). <i>Biološka psihologija</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Rathus, S.A. (2000). <i>Temelji psihologije</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Kretch, D., Crutchfield, R.S. (1978). <i>Elementi psihologije</i>. Beograd: Naučna knjiga.
- Pečjak, V. (1981). <i>Psihologija saznavanja</i>. Sarajevo: Svjetlost.
- Odabir aktualnih radova iz znanstvenih i stručnih časopisa

Odsjek za psihologiju
TroGodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Statistika u psihologiji II
Semestar (semestri) i broj bodova: II semestar; 2P + 2V; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Ciljevi predmeta: Upoznavanje studenata sa osnovnim statističkim pojmovima koji se koriste u psihološkim istraživanjima i praktičnom radu. Stjecanje znanja i vještina neophodnih za deskripciju i analizu podataka, kao i za statističko zaključivanje. Apsolviranjem kolegija stvara se osnova za praćenje nastave iz kolegija Metodologija psiholoških istraživanja II i Psihometrija I i II, kao i drugih opštih i primjenjenih kolegija na studiju.
Sadržaj predmeta: Korelacija. Skaterdijagram. Koeficijenti korelacije: r, rho, Φ , serijalni koeficijent, koeficijent kontingencije, koeficijent zakrivljene korelacije. Interpretacija i upotreba koeficijenta korelacije. Jednostavna i multipla regresijska analiza. Jednostavna analiza varijance. Višesmjerna analiza varijance. Neparametrijski testovi (χ^2 test, Mann-Whitney test, Kruskal-Wallisov test, Fridmanov test, Wilcoxonov test predznaka za zavisne uzorke).
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz Statistike u psihologiji I
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; završna provjera: pismeno i usmeno
Literatura: <ul style="list-style-type: none">
- Petz, B. (2002). <i>Osnovne statističke metode za nematematičare</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Kolesarić, V. I Petz, B. (2003). <i>Statistički rječnik</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Howell, D.C. (1997). <i>Statistical Methods for Psychology</i>. Wardsworth Publishing Company, Belmont, CA.
- Minium, E.W., Clarke, R.C., Coladarci, T. (1999). <i>Elements of Statistical Reasoning</i>, Wiley, New York, (2. izd.).

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Anatomija i fiziologija CNS-a II
Semestar (semestri) i broj bodova: II semestar; 2P + 2V; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznavanje studenata Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta sa elementima građe i funkcijom struktura centralnog i perifernog nervnog sistema, kao i davanje bazičnih podataka za adekvatno razumjevanje psiholoških procesa na osnovu spoznaje njihovog funkcionalnog i morfološkog supstrata.
Sadržaj predmeta: Mali mozak. Podjela malog mozga Flokulonodularni režanj. Anteriorni režanj i njegova uloga u regulaciji mišićnog tonusa. Posteriorni režanj, precizni pokreti i kordinacija mišićne aktivnosti, motorno učenje. Neuronski krugovi. Građa malog mozga. Kora i cerebelarne jedre. Bijela masa. Lezije malog mozga, uzroci i simptomatologija. Četvrta moždana komora. Međumozak. Podjela. Talamus, siva masa. Epitalamus i epifiza. Epifiza i cirkadijalni ritmovi. Metotalamus. Subtalamus. Hipotalamus i hipofiza. Hipotalamo-hipofizni sistem. Hormonalni disbalansi. Neuropsihološki značaj lezija endokrinog sistema. Treća moždana komora. Veliki mozak. Morfologija velikog mozga. Hemisfere i režnjevi velikog mozga. Vijuge i brazde vanjske, unutrašnje i bazalne strane velikog mozga. Moždana kora i njen značaj. Neokorteks. Citoarhitektonska podjela kore velikog mozga i njen klinički značaj. Epilepsija. Bazalne ganglije i ekstrapiramidni sistem. Lateralne moždane komore. Bijela masa velikog mozga. Limbički sistem. Njušni mozak. Vaskularizacija velikog mozga i vaskularni poremećaji (moždani udar, subduralno i subarahnoidalno krvarenje). Uloga psihologa u rehabilitaciji pacijenata sa oštećenjima velikog mozga. Pregled motornih, senzibilnih i senzoričkih puteva CNS-a. Moždane ovojnice. Cerebrospinalna tečnost. Cirkumventrikularni organi i njihov značaj. Anatomska podloga spavanja i sna. Anatomska podloga govora. Kognitivne funkcije. Psiha i anatomska baza psiholoških procesa.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz Anatomije i fiziologije CNS-a I
Način provjere znanja: kontinuirana provjera tokom semestra i završni pismeni i usmeni ispit
Literatura: Šećerov, D., Hižar, ŠI.: Anatomija centralnog nervnog sistema. Svjetlost, Sarajevo; 1989 Krmpotić, J., Mrdušić, A: <i>Anatomija čovjeka</i> . Naklada Slap, Jastrebarsko; 2002 Ilić, A., i saradnici: <i>Anatomija centralnog živčanog sistema</i> . Prosveta, Beograd; 2001 Barac, B., i saradnici: <i>Neurologija</i> . Naprijed, Zagreb; 1992 Heimer, L.: <i>The Human Brain and Spinal Cord-Functional Neuroanatomy and Dissection Guide</i> . Springer-Verlag, New York, 1995 U sklopu obavezne literature student mora posjedovati anatomske atlas.

Odsjek za psihologiju
TroGodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Biološka psihologija II
Semestar (semestri) i broj bodova: II semestar; 2P + 2V; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Razumijevanje biološke osnove hranjenja i pijenja, spolnosti, bioloških ritmova, budnosti i spavanja, te neuroplastičnosti.
Sadržaj predmeta: Biopsihološke osnove hranjenja i pijenja. Teorije gladi i hranjenja. Fiziološka osnova gladi i sitosti. Žeđ, pijenje i regulacija tjelesnih tekućina. Poremećaji hranjenja: gojaznost, anoreksija i bulimija nervoza. Hormoni i spolnost. Neuroendokrini sistem. Hormoni i spolni razvoj. Seksualna orijentacija, hormoni i mozak. Spavanje, sanjanje i cirkadijurni ritmovi. Fiziološki i ponašajni korelati spavanja. REM spavanja i sanjanje. Neuralni mehanizmi spavanja. Poremećaji spavanja. Ovisnost o drogama i krugovi potkrepljenja u mozgu. Neuroplastičnost: razvoj, učenje i oporavak od mozgovnog oštećenja. Neuralna degeneracija, regeneracija i reorganizacija. Terapijske implikacije neuroplastičnosti.
Preduvjeti za upis predmeta: Položen ispit iz Biološke psihologije I.
Način provjere znanja: kontinuirana provjera tokom semestra i završni pismeni ispit
Literatura: – Pinnel, J.P.(2002). <i>Biološka psihologija</i> . Jastrebarsko: Naklada Slap. – Judaš, M. i Kostović, I. (1997): <i>Temelji neuroznanosti</i> . Zagreb: MD. – Odabir aktualnih radova iz znanstvenih i stručnih časopisa

Odsjek za psihologiju
Trogorodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Metodologija eksperimentalne psihologije
Semestar (semestri) i broj bodova: II semestar; 2P + 1S + 2V; 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe i seminar
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Temeljna znanja o eksperimentu uopšteno te o eksperimentu u psihologiji. Razumijevanje podataka dobivenih eksperimentom. Uopšteno razumijevanje načina dobijanja psiholoških podataka.
Sadržaj predmeta: Uopšteno o nauci. Opće metode psihologije: metoda opažanja (ekstrospekcija) i metoda samoopažanja (introspekcija). Klasični prirodoznanstveni eksperiment. Psihologijski eksperiment. Uzročno-posljedični odnosi. Nezavisna varijabla. Zavisna varijabla. Naučna istraživanja. Uopšteno o mjerenju u psihologiji. Teorije merenja. Relevantni činioci u psihologijskom eksperimentu i njihovo moguće djelovanje na zavisnu varijablu mimo nezavisne varijable. Uloga ispitanika i uloga eksperimentatora u eksperimentu. Eksperimentalna i kontrolna skupina; kontrolni eksperiment na istim ispitanicima. Faktorijalni i funkcionalni eksperimenti; eksperimenti s više od jedne nezavisne varijable. Valjanost zaključivanja o odnosima nezavisne i zavisne varijable i mogućnosti generalizacije rezultata eksperimenta.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Kontinuirana provera tokom semestra i završni ispit koji se polaže pismeno
Literatura: <ul style="list-style-type: none">
- Bujas, Z. (1981). <i>Uvod u metode eksperimentalne psihologije</i>. Zagreb: Školska knjiga.
- Rathus, S.A. (2000). <i>Temelji psihologije</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Kolesarić, V. (1996). <i>Metodologija psihologijskih istraživanja</i>. Zagreb: Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta (interno izdanje).
- Mejovšek, M. (2003). <i>Uvod u metode znanstvenog istraživanja</i>, Naklada Slap, Zagreb
- Breakwell, S.H., Hammond, S. & Fife-Schaw, C. (2003). <i>Research Methods in Psychology</i>. London: SAGE Publications.

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Učenje i pamćenje
Semestar (semestri) i broj bodova: III semestar; 2P + 1S; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i seminar
Status predmeta: obavezni
Ciljevi predmeta: Upoznavanje studenata sa osnovama kognitivne psihologije i složenijim kognitivnim procesima: učenjem i pamćenjem. Studenati će biti upoznati s različitim teorijskim pristupima i različitim fenomenima kognitivnih procesa učenja i pamćenja. Apsolviranjem kolegija stvara se osnova za praćenje nastave iz kolegija u okviru kojeg se izučava kognitivna psihologija, kao i drugih opštih i primjenjenih kolegija na studiju.
Sadržaj predmeta: Procesiranje informacija i kompjuterska metafora. Teorije učenja. Klasično i operantno uslovljavanje. Socijalno učenje. Teorije kognitivnog učenja. Učenje, inteligencija i kognitivni stilovi. Transfer. Povijesni pregled istraživanja pamćenja. Teorije i modeli pamćenja. Strukture i procesi pamćenja. Proces prepoznavanja. Dosjećanja. Obnavljanje. Zaboravljanje. Razine obrade i slučajno zapamćivanje. Rekonstruktivno pamćenje. Pamćenje u svakodnevnom životu. Pamćenje i kontekst (autobiografsko i socijalno pamćenje, vjerodostojnost pamćenja). Metode za poboljšanje pamćenja.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; završna provjera: pismeno
Literatura: – Zarevski, P. (1994). <i>Psihologija pamćenja i učenja</i> , Naklada Slap. Jastrebarsko. – Ratus, S. A. (2000). <i>Temelji psihologije</i> . Naklada Slap. Jastrebarsko. – Sternberg, R.J. (2003). <i>Cognitive Psychology</i> . Wadsworth. – Glass, A.L. Holyoak, K.J. (1986). <i>Cognition</i> . Random House, New York. – Baddley, A.S. (1996). <i>Essential od Human Memory</i> . East Sussex: Psychology Press – Howe, M.J.A. (1999). <i>Psihologija učenja</i> . Naklada Slap. Jastrebarsko. – Hampson, P.J. I Morris, P.E. (1996). <i>Understanding Cognition</i> . Blackwell. Oxford UK. – Ellis, H.C. I Hunt, R.R. (1993). <i>Fundamentals of Cognitive Psychology</i> . McGraw Hill. Boston. – Radovi iz tekuće znanstvene i stručne periodike.

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Inteligencija
Semestar (semestri) i broj bodova: III semestar; 2P + 1S; 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i seminar
Status predmeta: obavezni
Ciljevi predmeta: Upoznavanje studenata sa tradicionalnim i savremenim teorijama i modelima inteligencije, kao i drugim temeljnim znanjima o inteligenciji. Apsolviranjem kolegija stvara se osnova za praćenje nastave iz kolegija u okviru kojeg se izučava kognitivna psihologija, kao i drugih opštih i primjenjenih kolegija na studiju.
Sadržaj predmeta: Povijesni pregled istraživanja inteligencije. Pristupi u tumačenju inteligencija. Definicije inteligencije. Faktorski modeli i struktura inteligencije (Spearmanova dvofaktorska teorija, Thurstonova teorija, Guilfordova teorija, Katelova teorija). Savremeni modeli inteligencije (savremeni hijerarhijski modeli, Sternbergova trijarnična teorija, Gardnerova teorija višestrukih inteligencija, Cecijev bioekološki model. Inteligencija i procesiranje informacija. Genetski i okolinski utjecaj na inteligenciju. Vrste inteligencije (akademska, socijalna, praktična i emocionalna inteligencija). Mjerenje inteligencije. Dinamičko testiranje inteligencije. Implicitne teorije inteligencije. Inteligencija, društvo i kultura.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; završna provjera: pismeno
Literatura: <ul style="list-style-type: none">
- Zarevski, P. (2000) . <i>Struktura i priroda inteligencije</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap
- Gardner, H., Kornhaber, M.L., Wake, W.K. (1999). <i>Inteligencija, različita gledišta</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Best, J.B. (1995). <i>Cognitive Psychology</i>. Minneapolis: West Publishing Company.
- Sternberg, R.J. (2003). <i>Cognitive Psychology</i>. Wadsworth.
- Carroll, J.B. (1993). <i>Human cognitive abilities: A survey of factor-analytic studies</i>. Cambridge University Press. Cambridge, USA.
- Goleman, D. (1998). <i>Emocionalna inteligencija</i>. Geopolitika. Beograd.
- Sternberg, R.J. (Eds.). (2000). <i>Handbook of Intelligence</i> Cambridge University Press. Cambridge, UK.
- Radovi iz tekuće znanstvene i stručne periodike.

Odsjek za psihologiju
Trogiodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Uvod u razvojnu psihologiju
Semestar (semestri) i broj bodova: III semestar; 2P + 2V; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznavanje (razumijevanje) tradicionalnih i savremenih načela, koncepata, teorija i metoda istraživanja različitih aspekata čovjekova razvoja (tjelesni, kognitivni, socijalni i emocionalni).
Sadržaj predmeta: Ciljevi i problemi razvojne psihologije. Osnovni pojmovi razvojne psihologije. Povijest i filozofski korijeni razvojne psihologije. Periodizacija razvoja i temeljne zakonitosti razvoja. Biološki i okolinski faktori razvoja. Metodologija istraživanja razvoja (nacrti istraživanja: longitudinalni, transversalni i sekvencijalni). Etička načela istraživanja u razvojnoj psihologiji. Razvojne teorije - Freud, Erikson, Bandura, Piaget, Vigotski, Kohlberg, Bronfenbrenner. Usporedba razvojnih teorija.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirana provjera tokom semestra i završni pismeni i usmeni ispit
Literatura: - Vasta, R., Haith, M.M. i Miller, S.A. (1998). <i>Dječja psihologija</i> (određena poglavlja). Naklada Slap, Jastrebarsko. - Hwang, P. (2000). <i>Razvojna psihologija</i> (određena poglavlja). Filozofski fakultet, Sarajevo. - Berk, L. (2005). <i>Psihologija cjeloživotnog razvoja</i> (određena poglavlja). Školska knjiga, Zagreb. - Andrilović, V. i Čudina, M. (1987). <i>Osnove opće i razvojne psihologije</i> (određena poglavlja). Školska knjiga, Zagreb. - Papalia, D.E. i Olds, S.E. (1992). <i>Human development</i> . McGraw Hill.

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Metodologija neeksperimentalne psihologije
Semestar (semestri) i broj bodova: III semestar; 2P + 1S + 2V; 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe i seminari
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti će upoznati metode istraživanja u psihologiji, a koje nisu eksperimentalne. Moći će analizirati i uporediti različite istraživačke nacрте. Naučit će prepoznati moguće izvore ugrožavanja unutarnje i vanjske valjanosti u istraživanju i primijeniti odgovarajuće postupke kako bi ih izbjegli. Studenti će ovladati glavnim tehnikama prikupljanja i analize kvalitativnih podataka. Moći će izabrati odgovarajuću kvalitativnu tehniku u istraživanjima.
Sadržaj predmeta: Načini spoznavanja i paradigma procesa istraživanja. Višestruke operacionalizacije. Vrste istraživačkih pristupa. Izvori ugrožavanja unutarnje valjanosti u neeksperimentalnim pristupima. Postupci smanjivanja nevaljanosti. Ugrožavanje vanjske valjanosti. Nacrti koji ne omogućuju i koji omogućuju uzročno-posljedično zaključivanje. Kvazieksperimentalni pristup. Vremenske serije. Simulacijska istraživanja i analogni eksperimenti. Korelacijski pristup i zaključivanje. Izvori ugrožavanja valjanosti u korelativnim nacrtima. Kauzalno-komparativni nacrt. Ugrožavanje valjanosti u kauzalno-komparativnim istraživanjima. Anketni pristup. Načini prikupljanja anketnih podataka. Problem uskraćivanja odgovora i manjkavih podataka. Kontrola prikupljanja podataka pri anketiranju. Probabilističko uzorkovanje. Kvalitativni istraživački pristup. Osobine kvalitativnih istraživanja i poređenje s kvantitativnim pristupom. Koraci u kvalitativnom istraživanju. Vrste kvalitativnih istraživanja. Sistematsko opažanje. Stupanj uključivanja opažaca u procese koje opaža. Intervju. Vrste intervjuja. Postavljanje pitanja u intervjuu i vodič za intervjuiranje. Ponašanje intervjuera. Fokus grupe. Sekundarna dokumentacija. Analiza sadržaja. Studija slučaja. Uzorci u kvalitativnim istraživanjima. Postupci za povećavanje valjanosti i pouzdanosti u kvalitativnim istraživanjima.
Preduvjeti za upis predmeta: Metodologija eksperimentalne psihologije, Statistika u psihologiji I
Način provjere znanja: Kontinuirana provera tokom semestra i završni ispit koji se polaže pismeno
Literatura: <ul style="list-style-type: none">
- Cook, T.D. i Campbell (1979.) <i>Quasi-experimentation</i>. Boston: Houghton Mifflin.
- Henry, G.T. (1990.) <i>Practical sampling</i>. London: Sage.
- Strauss, A. i Corbin, J. (1991.) <i>Basics of qualitative research</i>. London: Sage.
- Goodwin, C.J. (2005.) <i>Research in psychology</i>. New York: Wiley.
- Crano, D. W. i Brewer, M.B. (1986.) <i>Principles and methods of social research</i>. Boston: Allyn and Bacon.

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Psihometrija I
Semestar (semestri) i broj bodova: III semestar; 2P + 3V; 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti će ovladati temeljnim pojmovima, znanjima i načelima opće teorije mjerenja i psihologijskog testiranja, te pouzdanošću kao metrijskom karakteristikom.
Sadržaj predmeta: Definicije i grane psihometrije; Pregled razvoja mjerenja, opća teorija mjerenja, mjerenje u psihologiji, mjerne skale, transformacije i kombinacije varijabli Razvoj i klasifikacija testova; Pregled mjernih karakteristika testova; Normiranje testova, analiza i evaluacija individualnih rezultata Pouzdanost mjerenja, teoretski model, determinante pouzdanosti, empirijski postupci za utvrđivanje pouzdanosti; Odnos između pravih i bruto rezultata (Ocjena pravoga rezultata. Standardna pogreška mjerenja, ocjene pravog rezultata i prognoze . Intervali pouzdanosti.).Koficijenti pouzdanosti (Unutarnja konzistencija: α , KR-20, KR-21, Spearman-Brown, Hoyt, slit- half - S.B. i Guttman, pouzdanost lineranih kombinacija. Retest. Alternativni oblici.). Teorija generalizabilnosti
Preduvjeti za upis predmeta: Položeni ispiti iz predmeta Statistika u psihologiji I i Statistika u psihologiji II.
Način provjere znanja: kontinuirana provjera tokom semestra i završni pismeni ispit
Literatura: – Američko udruženje psihologa (1992). <i>Standardi za pedagoško i psihološko testiranje</i> . Educa, Zagreb – Bucik, V. (1997) <i>Osnove psihološkog testiranja</i> . Filozofska Fakulteta Univerza u LJublani – Fajgelj, S. (2003). <i>Psihometrija: metod i teorija psihološkog mjerenja</i> . Centar za primijenjenu psihologiju Beograd – Fulgosi, A.(1982). <i>Faktorska analiza</i> , Školska knjiga, Zagreb – Jackson, C. (2000). <i>Psihologijsko testiranje</i> . Jastrebarsko: Naklada Slap. – Krković, A. (1978). <i>Elementi psihometrije</i> . Zagreb: SN Liber. – Krković, A., Momirović, K., Petz, B. (1966). <i>Odabrana poglavlja iz psihometrije i neparametrijske statistike</i> . Zagreb: Društvo psihologa Hrvatske i Republički zavod za zapošljavanje.

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Mišljenje i jezik
Semestar (semestri) i broj bodova: IV semestar; 2P + 1S; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i seminar
Status predmeta: obavezni
Ciljevi predmeta: Upoznavanje studenata sa višim kognitivnim procesima mišljenja i razumijevanjem jezičkog funkcionisanja ljudi. Studeneti će biti upoznati s različitim teorijskim pristupima i različitim fenomenima kognitivnih procesa mišljenja i jezika. Apsolviranjem kolegija stvara se osnova za praćenje nastave iz kolegija u okviru kojeg se izučava kognitivna psihologija, kao i drugih opštih i primjenjenih kolegija na studiju.
Sadržaj predmeta: Reprezentacija znanja. Kategorizacija. Deskriptivni vs. normativni modeli. Definicije mišljenja. Vrste mišljenja. Deduktivno i induktivno mišljenje. Rješavanje problema. Teorije i modeli procesa rješavanja problema. Prosuđivanje i donošenje odluka. Stvaralačko mišljenje. Kreativnost. Jezik i govor. Teorije o razvoju jezika. Struktura i funkcija jezika. Riječi i značenja. Jezik i mišljenje.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; završna provjera: pismeno
Udžbenici:
Literatura: - Glass, A.L. Holyoak, K.J. (1986). <i>Cognition</i> . Random House, New York. - Kelllogg, R.T. (2002). <i>Cognitive Psychology</i> . London: SAGE Publication. - Caplan, D. (1999). <i>Language: Structure, processing and disorders</i> . MIT Press, Cambridge, Massachusetts. - Best, J.B. (1995). <i>Cognitive Psychology</i> . Minneapolis: West Publishing Company. - Sternberg, R.J. (2003). <i>Cognitive Psychology</i> . Wadsworth. - Altmann, G.T.M. (2001). The language machine: Psycholinguistics in review. <i>British Journal of Psychology</i> , 92, 129-170. - Hampson, P.J. I Morris, P.E. (1996). <i>Understanding Cognition</i> . Blackwell. Oxford UK. - Ellis, H.C. I Hunt, R.R. (1993). <i>Fundamentals of Cognitive Psychology</i> . McGraw Hill. Boston. - Radovi iz tekuće znanstvene i stručne periodike.

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Motivacija i emocije
Semestar (semestri) i broj bodova: IV semestar; 2P + 1S; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i seminar
Status predmeta: obavezni
Ciljevi predmeta: Upoznavanje studenata sa različitim pristupima objašnjenju emocija i motivacije. Apsolviranjem kolegija stvara se osnova za praćenje nastave iz opštih i primjenjenih kolegija na studiju.
Sadržaj predmeta: Definicije motivacije, povijesni razvoj psihologije motivacije. Osnovni motivacijski modeli. Teorijski pristupi motivaciji: Biološke i fiziološke teorije motivacije; psihoanalitičke teorije motivacije; etološka i sociobiološka shvatanje motivacije, teorije nagona, humanističke i personološke teorije motivacije; kognitivne teorije; neurofiziološke teorije. Biološki motivi. Socijalni motivi. Kognitivni motivi. Zadovoljenje motiva i frustracija. Suvremeni motivacijski konstrukti. Mjerenje motivacije. Povijesni pregled o shvaćanju emocija. Teorije emocija: vrste teorija emocija, fiziološke teorije emocija, biheviorističke teorije, psihoanalitičke teorije, aktivacijske i motivacijske teorije, funkcionalističke i evolucionističke teorije, kognitivističke teorije. Integrativni teorijski pristupi emocijama. Metode istraživanja emocija. Emocionalna ekspresija. Utjecaj nasljeđa i okoline. Raspoloženje. Emocije i motivacija.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; završna provjera: pismeno
Literatura: <ul style="list-style-type: none">
– Beck, R.C. (2003). <i>Motivacija: Teorije i načela</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap
– Oatley, K. i Jenkins, J. (2003). <i>Razumijevanje emocija</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap
– Buck, R. (1988). <i>Human motivation and emotion</i>, Wiley, Chichester.
– Franken, R.E. (1994). <i>Human motivation</i>, Brooks/Cole Publishing Company, Pacific Grove.
– Plutchik, R. (1994). <i>The psychology and biology of emotion</i>, Harper Collins Publishers, London.
– Weiner, B. (1992). <i>Human motivation: metaphors, theories and research</i>, Sage, London.

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Psihologija djetinjstva i adolescencije
Semestar (semestri) i broj bodova: IV semestar; 2P + 2V; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Usvajanje spoznaja o specifičnostima razvoja od začeca do razdoblje adolescencije kroz pojedine aspekte razvoja. Poznavanje optimalnih uvjeta razvoja tokom djetinjstva i adolescencije.
Sadržaj predmeta: Faze prenatalnog razvoja. Utjecaj okolinskih faktora na razvoj. Prenatalna skrb. Porod i perinatalno razdoblje. Tjelesni, motorički, perceptivni, kognitivni, govorni, moralni, emocionalni i socijalni razvoj tokom dojenačke dobi, ranog djetinjstva, srednjeg djetinjstva i adolescencije.
Preduvjeti za upis predmeta: Položen ispit iz Uvoda u razvojnu psihologiju.
Način provjere znanja: kontinuirana provjera tokom semestra i završni pismeni i usmeni ispit
Literatura: <ul style="list-style-type: none">
- Vasta, R., Haith, M.M. i Miller, S.A. (1998). <i>Dječja psihologija</i> (određena poglavlja). Naklada Slap, Jastrebarsko.
- Hwang, P. (2000). <i>Razvojna psihologija</i> (određena poglavlja). Filozofski fakultet, Sarajevo.
- Berk, L. (2005). <i>Psihologija cjeloživotnog razvoja</i> (određena poglavlja). Školska knjiga, Zagreb.
- Gajanović, N. (1982). <i>Psihički razvoj djeteta i vaspitanje</i>. Svjetlost, Sarajevo.
- Piaget, J. I Inhelder, B. (1986). <i>Intelektualni razvoj djeteta</i>. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd.
- Čuturić, N. (2000). <i>Psihomotorički razvoj djeteta u prve dvije godine života</i>. Naklada Slap, Jastrebarsko.
- Lacković-Grgin, K. (1999). <i>Samopoimanje mladih</i>. Naklada Slap, Jastrebarsko.

Odsjek za psihologiju
TroGodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Neuropsihologija
Semestar (semestri) i broj bodova: IV semestar; 2P + 2V; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Razumijevanje predmeta proučavanja neuropsihologije, lateralizacije funkcija, biološke osnove kognitivnih funkcija, osnova neuropsihološke procjene, kao i načina procjene kognitivnih funkcija.
Sadržaj predmeta: Historijski razvoj neuropsihologije. Metode proučavanja ponašanja u biološkoj psihologiji: neuropsihologijsko testiranje. Metode proučavanja ponašanja u kognitivnoj neuroznanosti. Lateralizacija, jezik i komisurotomija. Razlike između lijeve i desne hemisfere. Kortikalna lokalizacija jezičnih funkcija: Wernicke-Geschwindov model. Biopsihologija stresa i bolesti. Biopsihologija emocija. Stres i psihosomatski poremećaji. Biološke osnove pamćenja i pažnje. Neuropsihološka procjena. Neuropsihološka procjena kognitivnih funkcija.
Preduvjeti za upis predmeta: Položeni ispiti iz Biološke psihologije I i Biološke psihologije II.
Način provjere znanja: kontinuirana provjera tokom semestra i završni pismeni ispit
Literatura: <ul style="list-style-type: none">
- Pinel, J.P. (2001). <i>Biološka psihologija</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap
- Galić, S. (2002). <i>Neuropsihologijska procjena</i>. Jasrebarsko: Naklada Slap
- Lezak, M.D. (2004). <i>Neuropsychological assessment</i>. Oxford University Press: New York
- Gazzaniga, M.S., Ivry, R.B., Mangun, G.R. (1998). <i>Cognitive neuroscience: the biology of the mind</i>. Norton & Company: New York, London
- Očić, G. (1998). <i>Klinička neuropsihologija</i>. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva: Beograd
- Odabir aktualnih radova iz znanstvenih i stručnih časopisa.

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Psihometrija II
Semestar (semestri) i broj bodova: IV semestar; 2P + 3V; 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti će upoznati i razumjeti probleme određivanja diskriminativnosti i valjanosti psiholoških instrumenata.
Sadržaj predmeta: Diskriminativnost čestica. Težina i korigirana težina. Interkorelacije i homogenost. Analiza distraktora Diskriminativnost testa Metode procjena u psihometriji: skale procjena, sistemi uspoređivanja, liste označavanja Kriterijska valjanost testova, pojam i osobine kriterija. Prediktivna valjanost (Linearna korelacija i regresija. Korekcije za omeđenost obima i atenuaciju. Regresija sa kategoričnim varijablama. Multipla i parcijalna korelacija i regresija. Nelinearna regresija.). Konstruktivna valjanost testova, faktorska analiza i MTMM matrice Principi konstrukcije testova, analiza i odabiranje čestica Uvod u teoriju odgovora na česticu. Krivulja značajnosti čestice. Logistični modeli: Rashev model, dvo- i troparametarski model. Informacijska funkcija čestice i testa
Preduvjeti za upis predmeta: Položen ispit iz Psihometrije I.
Način provjere znanja: kontinuirana provjera tokom semestra i završni pismeni ispit
Literatura: – Anastasi, A. (2003). <i>Psychological testing</i> (7. izdanje). New York: MacMillian. – Fulgosi, A. (1984). <i>Faktorska analiza</i> . Zagreb: Školska knjiga. – Cronbach, J.L. (1990). <i>Essentials of Psychological Testing</i> (5. izdanje). New York: Harper and Row. – Fajgelj, S. (2003). <i>Psihometrija: metod i teorija psihološkog mjerenja</i> . Centar za primijenjenu psihologiju Beograd

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Uvod u psihologiju ličnosti
Semestar (semestri) i broj bodova: V semestar; 2P + 2V; 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Ciljevi predmeta: Cilj ovog nastavnog predmeta je sticanje znanja o različitim tumačenjima ličnosti i mogućoj primjeni pojedinih teorija. Očekuje se da će studenti na kraju rada imati uvid u različite teorijske pristupe u području psihologije ličnosti.
Sadržaj predmeta: Uvod u psihologiju ličnosti. Implicitni pristup ličnosti. Izvori podataka za proučavanje ličnosti. Teorije ličnosti. Uvjeti koje bi trebala zadovoljavati dobra teorija ličnosti. Kriteriji razlikovanja i vrednovanja teorija ličnosti. Psihonalitički pristup proučavanja ličnosti. Obrambeni mehanizmi ličnosti. Revizija psihoanalitičkog tumačenja ličnosti: Neofrojdisti. Kognitivni pristup. Pristup teorija učenja. Fenomenološki i humanistički pristup proučavanja ličnosti. Empirijska validacija pojedinih teorija ličnosti. Usporedba teorija ličnosti i kritički osvrt na njih. Metode istraživanja u psihologiji ličnosti. Ekspresivno ponašanje. Osobine ličnosti i tipovi ličnosti.
Preduvjeti za upis predmeta: Položeni ispiti: Biološka psihologija I i Biološka psihologija II; Učenje i pamćenje; Inteligencija.
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; završna provjera: pismeno i usmeno
Literatura: – Fulgosi, A. (1985). <i>Psihologija ličnosti: Teorije i istraživanja</i> . Zagreb: Školska knjiga – Hol, K.S. i Lindzi, G.(1983). <i>Teorije ličnosti</i> , Nolit, Beograd. – Larsen, R.J. i Buss, D.M. (2005). <i>Psihologija ličnosti: domene znanja o ljudskoj prirodi</i> . Mc Graw Hill)trenutno u postupku prevođenja: Naklada Slap. Jastrebarsko.

Odsjek za psihologiju
Trogođišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Psihologija odrasle dobi i starenja
Semestar (semestri) i broj bodova: V semestar; 2P + 1S + 1V; 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznavanje s razvojnim teorijama i istraživanjima o dobno povezanim promjenama u fizičkom, senzornom, kognitivnom, emocionalnom i socijalnom funkcioniranju u razdoblju odrasle dobi i starosti u kontekstu biopsihosocijalnog modela razvoja. Isticanje kompleksnosti procesa starenja, specifičnosti funkcioniranja odraslih osoba.
Sadržaj predmeta: Osnovni pojmovi u psihologiji odrasle dobi i starenja. Životni ciklus i periodizacija razvoja u odrasloj dobi. Razvojni zadaci u odrasloj i srednjoj dobi. Biološko tumačenje starenja. Biološke promjene u odrasloj dobi. Psihički razvoj u odrasloj dobi: osjeti i percepcija, učenje i pamćenje, inteligencija, kreativnost i mudrost, ličnost i motivacija. Socijalni vidovi razvoja u odrasloj dobi: prijateljstvo, partnerstvo i brak, obitelj, roditeljstvo, odnosi među generacijama; razvoj karijere i umirovljenje; korištenje slobodnog vremena i društveno angažiranje. Psihološke teorije razvoja u odrasloj dobi (Erikson, Havighurst, Gould, Levinson, Vaillant). Socijalni i zdravstveni problemi u odrasloj dobi i briga zajednice. Umiranje, smrt i žalovanje.
Preduvjeti za upis predmeta: Položen ispit iz Psihologije djetinjstva i adolescencije.
Način provjere znanja: kontinuirana provjera tokom semestra i završni pismeni i usmeni ispit
Literatura: <ul style="list-style-type: none">
- Schaie, K.W. i Willis, S.L. (2001). <i>Psihologija odrasle dobi i starenja</i>. Naklada Slap, Jastrebarsko.
- Berk, L. (2005). <i>Psihologija cjeloživotnog razvoja</i> (određena poglavlja). Školska knjiga, Zagreb.
- Birren, J.E. i Schaie, K.W. (1996). <i>Handbook of the Psychology of Aging</i>. New York: John Wiley and sons.
- Smiljanić, V. (1979). <i>Psihologija starenja</i>. Nolit, Beograd.

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Uvod u socijalnu psihologiju
Semestar (semestri) i broj bodova: V semestar; 2P + 1V; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Ciljevi predmeta: Nakon ovog kolegija studenti će znati odrediti područje socijalne psihologije u odnosu na druge grane psihologije i ostale društvene znanosti. Studenti bi trebali steći opći uvid u socijalne uzroke, socijalnu determiniranost i socijalne posljedice čovjekova funkcioniranja, te osnovne teorijske i metodološke pristupe i njihovom znanstvenom proučavanju.
Sadržaj predmeta: Predmet i razvoj socijalne psihologije. Razvoj socijalne psihologije i ključna područja istraživanja. Definicija socijalne psihologije. Metode istraživanja u socijalnoj psihologiji. Etička pitanja u socijalno-psihološkim istraživanjima. Socijalna zavisnost i socijalni uticaji. Socijalni motivi. Agensi socijalizacije. Oblici socijalnog uticaja i socijalnog pristiska. Socijalna facilitacija. Deindividualizacija. Konformizam. Pokoravanje autoritetu. Kooperativnost sa autoritetom. Kontinuum inpersonalno-grupno ponašanje.
Preduvjeti za upis predmeta: Položeni ispiti: Metodologija ekperimentalne psihologije i Metodologija neeksperimentalne psihologije
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; završna provjera: pismeno i usmeno
Literatura: <ul style="list-style-type: none">
- Hewestone, M. i Stroebe, W. (2003). <i>Socijalna psihologija</i>, Jastrebarsko: Naklada Slap, (str.345-453)
- Peninngton, D. (1996). <i>Osnove socijalne psihologije</i>, Jastrebarsko: Naklada Slap, (str.13-81; 245-270)
- Myers, D.G.(1993). <i>Social Psychology</i>, McGraw Hill, Inc.
- Radovi iz tekuće znanstvene i stručne periodike.

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Mentalno zdravlje
Semestar (semestri) i broj bodova: V semestar; 2P + 1S + 2V; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i seminar
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti će se upoznati s teorijom i praksom mentalne higijene. Studenti će moći definirati mentalno zdravlje te ostale pojmove iz oblasti mentalnog zdravlja. Naučit će osnovne principe prevencije i mjere uspješnosti preventivnih aktivnosti što će im kasnije, posebno u diplomskom studiju psihologije, poslužiti kao teorijska osnovica za adekvatno planiranje odgovarajućih programa prevencije. Studenti će moći objasniti ulogu psihologa u zaštiti i unapređenju mentalnog zdravlja. Spoznaje stečene na ovom predmetu moći će primijeniti u svakodnevnom životu.
Sadržaj predmeta: Teorijske osnove mentalne higijene. Mentalno zdravlje i mentalna higijena. Razvoj koncepta mentalnog zdravlja. Epidemiološki metod u izučavanju problema mentalnog zdravlja. Modeli mentalne bolesti-povijesni pristup. Nivo primarne, sekundarne i tercijarne prevencije. Stres i kriza. Suočavanje sa stresom; socijalna podrška. Mentalno-higijenski aspekti u djetinjstvu i adolescenciji te mogućnost preventivnih aktivnosti. Mentalno zdravlje odrasle dobi (priprema za brak i obitelj, preventivni rad s trudnicama, „burnout“ i prevencija sagorijevanja na poslu). Prevencija konflikta i savladavanje konflikta. Problemi alkoholizma, narkomanije i SIDE te mogućnosti preventivnih aktivnosti.
Preduvjeti za upis predmeta: položeni ispiti iz Uvod u razvojnu psihologiju, Psihologija djetinjstva i adolescencije
Način provjere znanja: kontinuirana provjera tokom semestra i završni pismeni ispit
Literatura: <ul style="list-style-type: none">
- Arambašić, L. (2000). <i>Psihološke krizne intervencije</i>. Društvo za psihološku pomoc, Zagreb. (odabrana poglavlja)
- Lacković-Grgin, K. (2000). <i>Stres u djece i adolescenata</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap. (odabrana poglavlja)
- Veljković, J. (1970). <i>Uvod u mentalnu higijenu i socijalnu psihijatriju</i>. II, popravljeno izdanje. Beograd-Zagreb: MEDICINSKA KNJIGA. (odabrana poglavlja)
- Vidanović, I., Kolar, D. (2003). <i>Mentalna higijena</i>. Beograd: Dom za decu i omladinu-LINEA.
- Vlajković, J. (1990). <i>Teorija i praksa mentalne higijene</i>, 2 izdanje. Beograd: SDPS.
- Radovi iz tekuće znanstvene i stručne periodike.

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Uvod u psihopatologiju
Semestar (semestri) i broj bodova: V semestar; 2P; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Osnovni cilj predmeta je upoznati studente s razvojem psihopatologije kao znanosti te njenom praktičnom primjenom u kliničkoj praksi, osnovnim poremećajima pojedinih psihičkih funkcija te klasifikacijama koje se danas koriste u psihopatologiji.
Sadržaj predmeta: Uvod u psihopatologiju. Definicija i povijest psihopatologije. Odnos s psihijatrijom, psihologijom i drugim strukama. Poremećaji svijesti i psihomotorike. Poremećaji mišljenja. Poremećaji afekta. Poremećaji pamćenja i inteligencije. Poremećaji opažanja. Poremećaji nagona i socijalnog funkcioniranja. Poremećaji volje. Poremećaji doživljavanja vlastite ličnosti. Poremećaji pažnje. Glavni psihijatrijski poremećaji.
Preduvjeti za upis predmeta: Položen ispit iz Biološke psihologije II
Način provjere znanja: kontinuirana provjera tokom semestra i završni pismeni ispit
Literatura: - Davison, G.C. i Neale J.M. (1999). <i>Psihologija abnormalnog doživljavanja i ponašanja</i> (određena poglavlja). Naklada Slap, Jastrebarsko. - Jakovljević, M. (1995). <i>Psihijatrija</i> . TIP A.G. Matoš, Samobor. - Kecmanović, D. (1989). <i>Psihijatrija, tom I i II</i> (određena poglavlja). Medicinska knjiga – Svjetlost, Beograd – Zagreb – Sarajevo.

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Psihologija ličnosti
Semestar (semestri) i broj bodova: VI semestar; 2P + 2V; 6 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Ciljevi predmeta: Nastavni predmet Psihologija ličnosti bit će usmjeren na suvremene modele i teme koje su trenutno dominantne u području. Studenti će biti upoznati sa metodološkim pristupima u psihologiji ličnosti. Znanje stečeno kroz ovaj kolegij će pomoći studentima da integriraju različite i ponekad nepovezane aspekte znanja o psihološkom funkcioniranju ličnosti. Također, stečena znanja iz Psihologije ličnosti studentima bit će od koristi u različitim područjima aplikativne psihologije.
Sadržaj predmeta: Metode za otkrivanje osobina ličnosti: Allport, Eysenck, Cattell i Model pet faktora ličnosti. Upitnici za procjenjivanje osobina ličnosti. Kružni model ličnosti. Stabilnost i promjene osobina ličnosti. Osobine ličnosti i predviđanje ponašanja. Situacionizam i interakcionizam. Socio-kognitivne teorije o strukturi i procesu funkcioniranja ličnosti. Evolucijski pristup u psihologiji ličnosti. Bihevioralna genetika i psihologija ličnosti. Fiziološke osnove temeljnih dimenzija ličnosti. Grayeva teorija osjetljivosti na potkrepljenje. Cloningerova psiho-biološka teorija. Temperament i crte ličnosti. Dinamika ličnosti. Ličnost i self-konstrukti. Osobni projekti i životni Ciljevi. Zadovoljstvo života i ličnost. Ličnost i kognitivni procesi. Ličnost i kognitivni stilovi. Rodne razlike u kognitivnim sposobnostima i crtama ličnosti.
Preduvjeti za upis predmeta: Položen ispit iz Uvoda u psihologiju ličnosti
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; završna provjera: pismeno i usmeno
Literatura: <ul style="list-style-type: none">
- Larsen, R.J. i Buss, D.M. (2005). <i>Psihologija ličnosti: domene znanja o ljudskoj prirodi</i>. Mc Graw Hill (trenutno u postupku prevođenja: Naklada Slap)
- Caprara, G.V. i Cervone, D. (2003). <i>Ličnost: determinante, dinamika i potencijali</i>. Dereta. Beograd
- Hogan, R., Johnson, J. And Briggs, S. (1997). <i>Handbook of Personality Psychology</i>. Academic Press, San Diego.
- Hjelte, L. (1992). <i>Current Research and Applications in Personality Theories</i>. Mc Graw-Hill, Inc.
- Lacković-Grgin, K. (1994). <i>Samopoznavanje mladih</i>. Naklada Slap, Jastrebarsko.
- Wiggins, J.S. (1996). <i>The Five –Factor Model of Personality</i>. The Guilford Press. London.
- Internet izvori

Odsjek za psihologiju
Trogorišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Socijalna percepcija i stavovi
Semestar (semestri) i broj bodova: VI semestar; 2P + 2V; 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Ciljevi predmeta: Studenti će biti upoznati sa značajem subjektivnog tumačenja socijalne okoline i njegovog djelovanja na ponašanje. Također, naučit će kako ljudi stvaraju dojmovi o drugim ljudima i moguće pogreške pri stvaranju dojmova. Na ovom kolegiju studenti će ovladati temeljnim znanjem o stavovima i njihovim mjenjanjem.
Sadržaj predmeta: Pojam o sebi. Izvori samospoznaje. Samopoštovanje. Samopredstavljanje. Stvaranje dojmova. Samopercepcija. Tačnost percipiranja osoba. Neverbalno ponašanje. Značaj stavova. Strukturalni i funkcionalni pristup. Mjerenje stavova. Organizacija i promjena stava: Teorija ravnoteže. Načelo kongruentnosti. Kognitivna disonanca. Stavovi i ponašanja. Persuazija. Komunikacijski model persuazije: karakteristike poruke, izvora primatelja i kanala komunikacije. Otpornost na persuaziju.
Preduvjeti za upis predmeta: Položen ispit iz Uvoda u socijalnu psihologiju
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; završna provjera: pismeno i usmeno
Literatura: <ul style="list-style-type: none">
- Gilbert, D.T., Fiske, S.T. i Lindzey, G. (1998). <i>The handbook of social psychology</i>. New York:Mc Graw Hill. (str.269-390).
- Hewstone, M. i Stroebe, W. (2003). <i>Socijalna psihologija</i>. Jastrebarsko:Naklada Slap. (str.237-258).
- Pennington, D. (1996). <i>Osnove socijalne psihologije</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap. (str.82-132).
- Internet izvori i naučni radovi

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Uvod u edukacijsku psihologiju
Semestar (semestri) i broj bodova: VI semestar; 2P; 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti će moći definirati edukacijsku psihologiju i objasniti vrste istraživačkih nacrti, koje se u edukacijskoj psihologiji koriste. Uočiti će koji su temeljni uvjeti učenja te će moći objasniti njihovu specifičnu ulogu u procesu učenja. Studenti će dobiti i osnovnu orijentaciju u području školske psihologije. Na informativnoj razini studenti će upoznati glavna područja kojima se bavi školska i predškolska psihologija te će spoznati osnovna područja rada školskog psihologa. Studenti će, osim osnovnih informacija u području, steći temelj za praćenje obaveznih i izbornih predmeta iz ovog područja psihologije u diplomskom studiju. Spoznaje stečene na ovom predmetu moći će primijeniti u svakodnevnom životu.
Sadržaj predmeta: Šta je to edukacijska psihologija te njen predmet proučavanja? Metode istraživanja edukacijske psihologije (deskriptivne, korelacijske, eksperimentalne). Odnos edukacijske psihologije i školske psihologije. Temelji školske psihologije. Uloga predškolskog i školskog psihologa. Osobine učenika važne u školskom radu (kognitivni, socijalni, emocionalni i motivacijski faktori). Razvoj i individualne razlike u učenju (individualne razlike u kognitivnim sposobnostima, učenici sa posebnim potrebama). Kulturalne razlike u učenju. Spolni stereotipi u obrazovanju. Razlike u učenju između dječaka i djevojčica. Jezičke razlike. Rad školskog psihologa (rad s djecom, nastavnicima i roditeljima).
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz Učenje i pamćenje, Uvod u razvojnu psihologiju, Psihologija djetinjstva i adolescencije
Način provjere znanja: kontinuirana provjera tokom semestra i završni pismeni ispit
Literatura: <ul style="list-style-type: none">
- Hitrec, G. (1991). <i>Kako pripremiti dijete za školu?</i> Zagreb: ŠKOLSKA KNJIGA.
- Kolesarić, V., Krizmanić, M., & Petz, B. (ur.) (1991). <i>Uvod u psihologiju</i>. Zagreb: Prosvjeta.
- Reynolds, C. R., & Gutkin, T. B. (Eds.) (1999). <i>The handbook of school psychology</i> (3rd ed.). New York: Wiley.
- Slavin, R.E. (2003). <i>Educational psychology – theory and practice</i> (6th ed.). New York: Allyn and Bacon. (poglavlje 1)
- Stoll, L., Fink, D. (2000). <i>Mijenjajmo naše škole</i>. Zagreb: Educa.
- Woolfolk, A. (2001). <i>Educational Psychology. Eighth Edition</i>. Boston: Allyn and Bacon. (poglavlja 1,3,4)
- Zarevski, P. (ur.) (2000). <i>Učitelji za učitelje: primjeri provedbe načela Aktivne/efikasne škole</i>. Zagreb: IEP. (odabrana poglavlja)
- Radovi iz tekuće znanstvene i stručne periodike.

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Uvod u psihologiju rada
Semestar (semestri) i broj bodova: VI semestar; 2 P; 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznati psiho-fiziološke osnove čovjekove radne aktivnosti, socijalne okvire njenog odvijanja i glavne pristupe povećanju produktivnosti, sigurnosti i zadovoljstva ljudi u radu. Na taj način (1) doprinijeti općoj kompetenciji za primjenu psihologijskih spoznaja u rješavanju različitih problema praktičnog života, (2) razviti neke specifične kompetencije koje mogu pomoći i u vlastitoj profesionalnoj prilagodbi te (3) steći osnovu za odabir i praćenje naprednijih kolegija iz primijenjene psihologije u diplomskom studiju.
Sadržaj predmeta: Značenje rada u životu pojedinca; Čovjekova radna aktivnost: psihološki i fiziološki zahtjevi; energetska potrošnja, mentalno opterećenje, krivulje rada, umor; Individualne razlike i radna uspješnost: uloga sposobnosti, vještina i znanja i motivacije. Prilagodba čovjeka radu: profesionalna orijentacija, selekcija i osposobljavanje. Kadrovska psihologija: psihologijska osnova upravljanja ljudskim resursima; Prilagodba rada čovjeku: oblikovanje radnih mjesta i uvjeta rada; Ergonomija: interdisciplinski pristup humanizaciji rada; Socijalni kontekst rada: priroda i karakteristike suvremenih organizacija; Organizacijska psihologija: proučavanje organizacijske strukture i kulture. Psihologija rada kao profesija: područja djelovanja i mogućnosti zaposlenja u Bosni i Hercegovini.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirana provjera tokom semestra i završni pismeni ispit
Literatura: - Petz, B. (1987). <i>Psihologija rada</i> . Školska knjiga, Zagreb. - Chmiel, N. (2000). <i>Introduction to work and organizational psychology: a European perspective</i> . Blackwell Publishers - Warr P. (Ed.) (2002). <i>Psychology at Work</i> (Fifth Edition). Peguin Books. - Odabir relevantnih radova iz stručnih časopisa

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Uvod u kliničku psihologiju
Semestar (semestri) i broj bodova: VI semestar; 2 P; 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti će upoznati specifična područja kliničke psihologije i osnovna područja rada kliničkog psihologa. Razumjet će probleme i kriterije normalnog i abnormalnog ponašanja i doživljavanja, te prepoznati odstupanja od normalnog funkcioniranja. Upoznat će osnovne modele (paradigme) u kliničkoj psihologiji, te suvremene tendencije ka njihovoj integraciji. Upoznat će se sa osnovnim metodama kliničke procjene i sa osnovnim tipovima kliničkih intervencija.
Sadržaj predmeta: Definicija, predmet i historijski razvoj kliničke psihologije, sličnosti i razlike u odnosu na srodne discipline. Područja rada kliničkog psihologa, posebnosti istraživanja u kliničkoj psihologiji. Pojam, modeli i kriteriji normalnog i abnormalnog ponašanja i doživljavanja. Osnovni teorijski modeli u kliničkoj psihologiji. Osnovne faze i metode kliničke procjene i osnovne karakteristike različitih kliničkih intervencija. Specifična područja u kliničkoj psihologiji.
Preduvjeti za upis predmeta: Položen ispit iz Uvoda u psihopatologiju i Uvoda u psihologiju ličnosti.
Način provjere znanja: kontinuirana provjera tokom semestra i završni pismeni ispit
Literatura: - Nietzel, M.T., Bernstein, D.A., Milich A. (2001). <i>Uvod u Kliničku psihologiju</i> . Jasterbarsko: Naklada Slap. - Davidson GC, Neale JM (1999). <i>Psihologija abnormalnog doživljavanja i ponašanja</i> (Odabrana poglavlja). Jasterbarsko: Naklada Slap. - Biro, M., Butollo, W. (ur.) (2003). <i>Klinička psihologija</i> , Novi Sad: Katedra za kliničku psihologiju, Ludwig Maximilians Universität i Futura publikacije.

4.2. DODIPLOMSKI STUDIJ – IZBORNI PREDMETI

Odsjek za psihologiju
TroGodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Osnove informatike
Semestar (semestri) i broj bodova: III semestar; 2 P; 2 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: izborni
Ciljevi predmeta: Studenti će steći osnovna znanja i vještine rada na računaru koja mu pomažu u primjeni kvantitativnih metoda u psihologiji.
Sadržaj predmeta: Uvod (definicije pojmova, istorija razvoja informatike). Građa i način rada računara. Operativni sistemi. Obrada teksta (MS WORD). Tablelarni proračuni (MS EXCEL). Baze podataka (MS ACCESS). Računarske prezentacije (POWER POINT). Ekspertni sistemi. Softver i softverska industrija. Organizacija podataka u računaru. Alternativne aplikacije (otvorene aplikacije). WEB pretraživači i e-mail klijenti.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; završna provjera: pismeno
Literatura: - O'Hara, S. (2002). Vodič kroz <i>Windows XP</i> , <i>Vodič kroz Word</i> , <i>Vodič kroz Excel</i> Zagreb, Miš. - Internet izvori - Literatura koja se odnosi na programske aplikacije MS Office-a, Open Office-a i Web aplikacija.

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Psihologija boli
Semestar (semestri) i broj bodova: III semestar; 2 P; 2 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Ciljevi kolegija su da studenti nauče kako se psihologija, kao znanost i struka, teorijski i praktično odnosi prema doživljaju boli. Polaznici trebaju usvojiti specifična znanja o prirodi boli.
Sadržaj predmeta: U okviru kolegija sustavno se prolazi kroz slijedeće teme: Značenje sintagme 'psihologija boli'. Biološke osnove boli. Teorije boli. Mjerenje boli. Kontekstualne osobitosti doživljaja boli. Individualne razlike u doživljaju boli (spol, osobine ličnosti, kulturne i rasne razlike). Placebo efekt kod boli. Psihološka stanja i bol (emocije, pažnja). Kronična bol i načini suočavanja. Psihološki tretmani boli.
Preduvjeti za upis predmeta: Položen ispit iz predmeta Biološka psihologija I i Biološka psihologija II
Način provjere znanja: kontinuirana provjera tokom semestra i završni pismeni i usmeni ispit
Literatura: <ul style="list-style-type: none">
- Havelka, M (ur.) (1998). <i>Zdravstvena psihologija</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Hadjistavropoulos, T., & Craig, K.D. (Eds.) (2004). <i>Pain. Psychological Perspectives</i>. London: LEA.
- Price, D.D. (1999). <i>Psychological Mechanisms of Pain and Analgesia</i>. Progress in Pain Research and Management. Vol. 15. Seattle: IASP Press.
- Melzack, R., & Wall, P.D. (1996). <i>The challenge of pain</i>. Penguin Books

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Statistička obrada podataka pomoću računara
Semestar (semestri) i broj bodova: IV semestar; 2 P; 2 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: izborni
Ciljevi predmeta: Osposobiti studente za samostalno korištenje računara pri provođenju statističkih obrada podataka. Studenti će znati samostalno kreirati tabelu za upis podataka, provesti, te primjereno interpretirati rezultate statističkih analiza.
Sadržaj predmeta: Pregled programa koji se koriste za analizu podataka (STATISTICA, SPSS, EXCELL); Uvod u rad s programom SPSS/WIN; Kreiranje baze podataka i definiranje varijabli; Priprema i unos podataka u SPSS; Manipulacije s bazama podataka; Tretman podataka koji nedostaju; Linearne i nelinearne transformacije rezultata; Funkcije; Selekcija podataka; Deskriptivna statistika; Testiranje razlika među aritmetičkim sredinama; Opći linearni model - jednostavna i složena analiza varijance; Mjere povezanosti; Parcijalna korelacija; Kontingencijske tablice; Neparametrijski testovi; Regresijska analiza; Grafičko prikazivanje podataka; Testiranje pouzdanosti; Redukcija podataka; Interpretacija rezultata statističkih analiza.
Preduvjeti za upis predmeta: Položeni ispiti iz Statistike u psihologiji I, Statistike u psihologiji II
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; završna provjera: pismeno
Literatura: <ul style="list-style-type: none">
- Brace, N, Kemp, R, Snelgar, R (2000). <i>SPSS for Psychologists – A Guide to Data Analysis using SPSS for Windows</i>. New York: Palgrave.
- George, D., Mallery, D. (1999). <i>SPSS for Windows - Step by Step</i>. Boston: Allyn and Bacon.
- Bourque, L.B., Clark, V.A. (1992). <i>Processing Data - The Survey Example</i>. Newbury Park: Sage Publications.
- Ostala literatura koji se odnose na statističku obradu podataka.

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Psihofiziologija spavanja
Semestar (semestri) i broj bodova: IV semestar; 2P; 2 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Sticanje znanja koja su psiholozima potrebna u praktičnom radu o spavanju, problemima spavanja i njihovom uticaju na svakodnevno funkcionisanje čovjeka.
Sadržaj predmeta: Zašto spavamo? Fiziološki mehanizmi spavanja i budnog stanja. Biološki ritmovi. Cirkadiurni sat. Spavanje različitih vrsta i veza sa evolucijom spavanja. Neuralni sistemi u osnovi spavanja. REM spavanje. Biološka funkcija spavanja. Poremećaji spavanja.
Preduvjeti za upis predmeta: Položeni ispiti iz Biološke psihologije I i Biološke psihologije II.
Način provjere znanja: kontinuirana provjera tokom semestra i završni pismeni ispit
Literatura: <ul style="list-style-type: none">
- Rosenzweig, M.R., Breedlove, S.M., Leiman, A.L. (2002). <i>Biological Psychology</i>. Sunderland, Massachusetts: Sinauer Associates, Inc.
- Carlson, N.R. <i>Physiology of Behavior</i>. Boston: Allyn and Bacon

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Psihologija nadarenosti
Semestar (semestri) i broj bodova: V semestar; 2P; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: izborni
Ciljevi predmeta: Upoznavanje sa osnovnim teorijskim pristupima psihologije nadarenosti, najvažnijim istraživanjima nadarenosti, kao i drugim temeljnim znanjima iz psihologije nadarenosti.
Sadržaj predmeta: Povijesni pregled. Različiti domeni nadarenosti. Teorije i modeli nadarenosti. Psihološki konstrukti (inteligencija, kreativnost, motivacija, interesi, itd.) i nadarenost. Identifikacija nadarenih. Pregled važnijih longitudinalnih istraživanja nadarenosti. Razvojni problemi i poteškoće nadarene djece i mladih. Nadarenost i genijalnost.
Preduvjeti za upis predmeta: Položeni sljedeći ispiti: Učenje i pamćenje, Inteligencija, Mišljenje i jezik, Uvod u psihologiju ličnosti, Psihologija djetinjstva i adolescencije
Način provjere znanja: kontinuirana provjera tokom semestra i završni pismeni ispit
Literatura: <ul style="list-style-type: none">
- Callahan, C.M. (2000). Intelligence and Giftedness. U <i>Handbook of Intelligence</i>, Sternberg, R.J. (Eds.). Cambridge University Press. Cambridge, UK.
- Subotnik, R.F., Arnold, K.D. (1995). <i>Beyond Terman: contemporary longitudinal studies of giftedness and talent</i>. Ablex Publishing corporation. Norwood, New Jersey.
- Heller, K.A., Mönks, F.J. i Passow, A.H. (Eds.). <i>International handbook of research and development of gifted and talen.t</i> Pergamon Press. Oxford, UK.
- Renzulli, J. S. (1978). What makes giftedness? Reexamining a definition. <i>Phi Delta Kappan</i>, 60, 180-184, 261.
- Sternberg, R. J., & Davidson. J. E. (Eds., 1986). <i>Conceptions of giftedness</i>. Cambridge: Cambridge University Press.
- Radovi iz tekuće znanstvene i stručne periodike.

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Psihologija komuniciranja
Semestar (semestri) i broj bodova: V semestar, 1P + 1S; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje i seminari
Status predmeta: Izborni
Cilj predmeta: Razumijevanje osnova uspješne komunikacije i usvajanje tehnika i vještina potrebnih za uspješnu komunikaciju s pojedincima, u grupi i s publikom.
Sadržaj predmeta: Osnovni komunikološki pojmovi. Komunikacijski proces. Verbalna komunikacija. Neverbalna komunikacija. Priroda interpersonalne komunikacije. Važnost komunikacije za interpersonalne odnose. Prepreke za uspješnu komunikaciju. Vještine uspješne komunikacije s pojedincem. Kreiranje imidž. Samootkrivanje. Asertivnost. Aktivno slušanje. Empatičko razumijevanje. Pravila komunikacije. Usklađena konverzacija. Motivaciona pismenost. Emocionalna pismenost. Konflikti. Komunikacija u maloj grupi. Vođenje grupne diskusije. Debata. Predstavljanje grupe i iznošenje grupnih zaključaka. Govorenje pred publikom. Korištenje prezentacijskih vještina tijekom izlaganja. Različite svrhe i odgovarajući oblici obraćanja publici. Kritičko slušanje i postavljanje pitanja govorniku. Igre koje igraju poslovni ljudi. Vrste klijenata. Psihologija pregovaranja.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Kontinuirana provera tokom semestra i završni ispit koji se polaže pismeno
Literatura: <ul style="list-style-type: none">
- Mandić, T. (1998): Komunikologija, izdanje autora, Beograd
- Moris, D., (1979): Otkrivanje čoveka, Izdavački zavod Jugoslavija, Beograd
- Thomson, P. (1998): Tajna komunikacije, Barka, Zagreb
- Tomić, Z. (2005): Osnove političkog komuniciranja, Poslovne komunikacije, Mostar
- Pearson, J. C., Spitzberg, B. H. (1990). <i>Interpersonal communication: concepts, components and contexts</i>. Dubuque: Wm. C. Brown Publishers.
- Egan, G. (1977). <i>You and me: the skills of communicating and relating to others</i>. Monterey: Brooks/Cole Publishing Company.
- Bolton, R. (1986). <i>People skills</i>. New York: Touchstone.
- Lucas, S. E. (1998). <i>The art of public speaking</i>. New York: McGraw-Hill.
- Stewart, J. (Ed.) (1999). <i>Bridges, not walls: a book about interpersonal communication</i>. McGraw-Hill.

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Uvod u modeliranje kognitivnih funkcija
Semestar (semestri) i broj bodova: V semestar; 2P; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: izborni
Ciljevi predmeta: Upoznavanje sa osnovama modeliranja kognitivnih funkcija.
Sadržaj predmeta: Pregled različitih pristupa modeliranju kognitivnih funkcija. Povijesni pregled istraživanja vještačke inteligencije. Metode i tehnike u istraživanju vještačke inteligencije. Modeliranje kognitivnih funkcija. Ekspertni sistemi. Prednosti i ograničenja vještačke inteligencije. Konekcionistički pristup u kognitivnom modeliranju. Konekcionizam i vještačka inteligencija (simbolička i konekcionistička vještačka inteligencija). Konekcionistički modeli. Prednosti i ograničenja konekcionističkih modela.
Preduvjeti za upis predmeta: Položeni sljedeći ispiti: Osjeti i percepcija, Učenje i pamćenje, Inteligencija, Mišljenje i jezik.
Način provjere znanja: kontinuirana provjera tokom semestra i završni pismeni ispit
Literatura: <ul style="list-style-type: none">
- Hampson, P.J. i Morris, P.E. (1996). <i>Understanding Cognition</i>. Blackwell. Oxford UK.
- Schank, R.C. & Towle, B. (2000). Artificial Intelligence. U <i>Handbook of Intelligence</i>, Sternberg, R.J. (Eds.). Cambridge University Press. Cambridge, UK.
- Wilson, R. & Keil, F. (1999). <i>The MIT Encyclopedia of the Cognitive Sciences</i>. The MIT Press, Cambridge.
- Radovi iz tekuće znanstvene i stručne periodike.

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Ekološka razvojna psihologija
Semestar (semestri) i broj bodova: VI semestar; 2P ; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i seminar
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Studenti će se upoznati s različitim modelima o mehanizmima djelovanja socijalnih ekoloških sustava na razvoj. Po završetku kolegija studenti će razumjeti kako socijalni konteksti, promjene u njima i interakcije između njih i djeteta utječu na razvoj te će moći prepoznati i razlikovati okolnosti i uvjete u različitim kontekstima koji pogoduju kao i one koji narušavaju optimalan djetetov razvoj.
Sadržaj predmeta: Ekološki model razvoja. Utjecaj mikrosustava na razvoj djeteta: obitelj (utjecaj pojedinačnih članova obitelji i obiteljske konfiguracije i strukture), dječji vrtić, vršnjaci, škola. Utjecaj mezosustava na razvoj. Utjecaj egzosustava na razvoj: radno mjesto i zaposlenost roditelja, socijalna mreža, socioekonomski status, zakonodavstvo i socijalna politika, sredstva masovnih komunikacija. Utjecaj makrosustava na razvoj: kulturalni i subkulturalni utjecaji. Rizični, zaštitni i faktori otpornosti u dječjem razvoju.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirana provjera tokom semestra i završni pismeni ispit
Literatura: <ul style="list-style-type: none">
- Bronfenbrenner, U.(1982). <i>Ekološka razvojna psihologija</i>. Nolit, Beograd.
- Bronfenbrenner, U., & Morris, P. A. (1998). The ecology of developmental processes. In W. Damon (Series Ed.) & R. M. Lerner (Vol. Ed.), <i>Handbook of child psychology: Vol. 1. Theoretical models of human development</i> (5th ed., pp. 993-1028). New York: John Wiley.
- Bronfenbrenner, U. (1989). Ecological systems theory. <i>Annals of Child Development</i>, 6, 187-249.

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Kroskulturalna psihologija
Semestar (semestri) i broj bodova: VI semestar; 2P; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: izborni
Ciljevi predmeta: Upoznavanje studenata sa utjecajem kulture i vrijednosti na različite aspekte doživljavanja i ponašanja pojedinca.
Sadržaj predmeta: Predmet i razvoj kroskulturalne psihologije. Određenje pojma kulture. Specifičnosti i univerzalnost kulture. Dimenzije kulturalnih varijacija: kulturalne vrijednosti i norme. Dimenzije socijalnog ponašanja. Individualne vrijedonosne orijentacije. Utjecaj kulture na neke bazične psihološke procese (percepcija, emocije, kognicija) i na poimanje sebe i drugih. Kultura i interpersonalni odnosi. Kulturalne razlike i socijalne mreže. Komunikacija u međukulturalnom kontekstu. Međukulturalni odnosi. Multikulturalnost. Istraživanje kulture i ličnosti.
Preduvjeti za upis predmeta: Položeni predmeti: Uvod u psihologiju ličnosti; Motivacija i emocije.
Način provjere znanja: kontinuirana provjera tokom semestra i završni pismeni ispit
Literatura: <ul style="list-style-type: none">
- Berry, J. W., Poortinga, Y. H., Segall, M. H. i Dasen, P. R. (2002). <i>Cross-cultural psychology</i>. Cambridge: University Press. (str. 345-471)
- Berry, P. R., Dasen, P. R. i Saraswathi, T. S. (1997). <i>Handbook of cross-cultural psychology</i>. Boston, MA: Allyn & Bacon. (str. 69-106)
- Smith, P.B. i Bond, M. H. (1999): <i>Social psychology across cultures</i>. Boston: Allyn & Bacon. (str. 11-37, 70-96)
- Triandis, H. C. (1995). <i>Individualism and collectivism</i>. Westview Press (str. 43-129).
- Altarriba, J. (1993). <i>Cognition and culture: A cross-cultural approach to cognitive psychology</i>. Amsterdam: North Holland.
- Church, A.T. (Ur.) (2001). Special issue on personality and culture. <i>Journal of Personality</i>, 69, 787-1060.
- Poyatos, F. (1988). <i>Cross-cultural perspectives in nonverbal communication</i>. Hogrefe & Huber Publishers.
- Radovi iz tekuće znanstvene i primijenjene periodike
- Internet izvori

Odsjek za psihologiju
Trogodišnji jednopredmetni studij

Naziv predmeta i kod: Osnove traumatske psihologije
Semestar (semestri) i broj bodova: VI semestar; 2 P; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Studenti će steći osnovna znanja o traumatskim događajima i o gubicima, odnosno o specifičnom psihičkom stanju traume i procesu tugovanja. Moći će prepoznati kratkoročne i dugoročne posljedice navedenih stanja te načine njihovog ublažavanja. Naučit će temeljna načela pružanja podrške ljudima nakon traumatskih događaja te nakon gubitka. Steći će znanja o teorijskim modelima traumatskog stresa, metodološkim i etičkim pitanjima istraživanja u području traumatske psihologije. Osvijestit će potrebu za brigom o stručnjacima koji rade sa traumatiziranim ljudima.
Sadržaj predmeta: Traumatski događaji i gubici te njihove kratkoročne i dugoročne posljedice na tjelesnom i psihičkom planu. Teorijski modeli traumatskog stresa. Psihička stanja traume i proces tugovanja. Načela pružanja podrške ljudima u stanju traume ili tokom procesa tugovanja. Specifičnosti provedbe istraživanja u području traumatske psihologije uključujući i etička pitanja.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirana provjera tokom semestra i završni pismeni ispit
Literatura: - Arambašić, L (2005). <i>Gubitak, tugovanje, podrška</i> , Jastrebarsko: Naklada Slap. - Pregrad, J (ur.) (1996). <i>Stres, trauma, oporavak</i> , Zagreb: Društvo za psihološku pomoć. - Rando, T.A. (1993). <i>Treatment of complicated mourning</i> , Illinois: Research Press. - Stroebe, M.S., Hansson, R.O., Stroebe, W. i Schut, H. (ur.) (2002). <i>Handbook of bereavement research: Consequences, coping and care</i> , Washington, D.C.: American Psychological Association.

4.3. Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta

Po završetku semestra studenti/ce evaluiraju sve odslušane predmete (njihov sadržaj, način izvedbe, rad nastavnika/ce i odnos prema studentima).

4.4. Struktura i režim studiranja

Struktura studija i režim studiranja određeni su zahtjevima i preduvjetima pojedinih predmeta. Okvirni plan studija prikazan je u tablicama, a preduvjeti upisa pojedinog predmeta navedeni su u tački 3.2 uz opis svakog predmeta. Upis u sljedeći semestar uvjetovan je prikupljanjem dovoljnog broja ECTS bodova (30 ECTS bodova).

Osim slušanja i polaganja pojedinih predmeta u studentske obaveze spada i studentska praksa, koja se obavlja tokom X semestra.

4.5. Izborni nepsihološki predmeti

Ovi izborni predmeti se biraju sa spiska ponuđenih predmeta na nivou Filozofskog fakulteta.

Student završava Dodiplomski studij s prikupljenih 180 ECTS bodova.

Diplomski studij student završava s prikupljenih 120 ECTS bodova na diplomskom studiju, a što uključuje obavljanu studentsku praksu te izradu i odbranu diplomskog rada.

Uvjete pod kojima studenti, koji su prekinuli studij ili su izgubili pravo studiranja na jednom studijskom programu, mogu nastaviti studij trenutno nije moguće odrediti dok ne bude poznata konačna verzija Statuta Univerziteta u Sarajevu, a s kojim ti uvjeti moraju biti usklađeni.

5. UVJETI IZVOĐENJA STUDIJA

5.1. Mjesta izvođenja studijskog programa

Program se izvodi u prostorima Filozofskog fakulteta u Sarajevu, nastavnim bazama za provođenje praktične nastave, institucijama u kojima se provodi studentska praksa te drugim institucijama u kojima su zaposleni psiholozi.

6. OČEKIVANE POTEŠKOĆE U PROVOĐENJU NASTAVNOG PROCESA

Odsjek za psihologiju raspolaže s malim brojem kabineta za nastavnike i neopremljenom psihološkom laboratorijom.

Naziv predmeta i kod: Engleski jezik 1 – strani jezik, FIL ANG 103
Semestar i broj bodova: I. semestar; 1 sata predavanja, 1 sat vježbi; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar, dva sata sedmično
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: opći
<p>Cilj predmeta: Upoznavanje studenata sa osnovnim gramatičkim strukturama (vrste riječi i osnovne rečenične strukture) i leksikom na nivou srednjeg stepena poznavanja engleskog jezika radi lakšeg razumijevanja tekstova općeg karaktera. Ovim bi se studenti pripremili i za nastavu Stranog jezika 2 čiji je osnovni cilj produbljanje postojećeg znanja i priprema studenata za samostalan rad na tekstovima iz struke.</p>
<p>Sadržaj predmeta: Kolegij se sastoji iz tri međusobno povezane cjeline: pregled gramatike engleskog jezika na nivou vrste riječi (morfologija), pregled gramatike engleskog jezika na nivou rečenične strukture (sintaksa), te razumijevanja tekstova. Nastava za pregled gramatike iz prve dvije podoblasti je zamišljena u vidu predavanja i popratnih vježbi na sljedeće tematske podcjeline: 1. glagoli 2. imenice, 3. pridjevi 4. prilozi 5. zamjenice ; 6. član 7. brojevi 8. rečenica. Sve tematske cjeline podrazumijevaju obradu sa aspekta specifičnosti podjela, osobina, tvorbi, pravilnosti-nepravilnosti i sl. Nastava za treću podoblast se vrši isključivo na satovima vježbi. Težište vježbi je usmjereno ka pronalaženju glavne potke teksta, razumijevanju strukture i organizacije teksta te aktivnom prepoznavanju gramatičkih oblika i struktura. Od studenata se očekuje i sposobnost smislene diskusije na engleskom na tematske cjeline koje dati tekstovi obrađuju.</p>
Preduvjeti za upis predmeta: nema
<p>Način provjere znanja: Kontinuirano tokom nastave (učešće na časovima vježbi-20%, dva kolokvija/ testa – 50%, i jednog eseja na zadatu temu- 30% = 100%) ili završnom provjerom znanja (pismeno).</p>
<p>Udžbenik: 1. Grgić, Berislav, i Brihta, Jolanda, Engleska gramatika za svakoga, Školska knjiga, Zagreb, 1986.; 2. Murphy, Raymond, English Grammar in Use, Cambridge University Press, Cambridge, 1999.</p>
<p>Literatura: 1. Alexander, L. G., New Concept English: Developing Skills (An Integrated Course For Intermediate Students), Longman Group Ltd, London, 1971.: Units One and Two (stranice 8- 98).</p>

Naziv predmeta i kod: Strani jezik 2 (engleski) FIL ANG 104
Semestar i broj bodova: II. semestar; 1 sat predavanja, 1 sat vježbi; 2 ECTS
Trajanje: 1 semestar, dva sata sedmično
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: opći
<p>Cilj predmeta: Revizija i produbljavanje već postojećeg znanja studenata iz osnovnih gramatičkih struktura (vrste riječi, te rečenične strukture), osposobljavanje studenata da vladaju neophodnom općom i stručnom leksikom u svrhu pripreme studenata za daljni samostalni rad na tekstovima iz struke.</p>
<p>Sadržaj predmeta: Kolegij se sastoji iz tri međusobno povezane cjeline: revizija gramatike engleskog jezika na nivou vrste riječi (morfologija), revizija gramatike engleskog jezika na nivou rečenične strukture (sintaksa), te razumijevanja tekstova iz različitih oblasti ljudskog znanja i dostignuća, sa posebnim akcentom na tekstovima iz struke. Nastava za pregled gramatike iz prve dvije podoblasti je zamišljena u vidu vježbi na sljedeće tematske podcjeline: 1. glagoli; 2. imenice; 3. pridjevi; 4. prilog; 5. zamjenice; 6. član; 7. brojevi; 8. rečenica. Nastava za treću podoblast se vrši isključivo na satovima vježbi a njihovo težište je na pronalaženju glavne potke teksta, razumijevanju strukture i organizacije teksta te aktivnom prepoznavanju gramatičkih oblika i struktura prilikom analiziranja i razumijevanja tekstova općeg i stručnog karaktera. Od studenata se očekuje upoznavanje sa i usvajanje osnovnih stručnih termina te sposobnost smislene diskusije na engleskom na date tematske cjeline.</p>
<p>Preduvjeti za upis predmeta: upisan II semestar tekuće godine, položen <i>Engleski jezik 1</i>-- opći.</p>
<p>Način provjere znanja: Kontinuirano tokom nastave (učešće na časovima vježbi – 20%; dva kolokvija/testa – 50% i jednog eseja na zadatu temu 30% = 100%) ili završnom provjerom znanja (pismeno).</p>
<p>Udžbenici: 1. Grgić, Berislav, i Brihta, Jolanda, Engleska gramatika za svakoga, Školska knjiga, Zagreb, 1986. 2. Azar, Betty Schramphfer, Fundamentals of English Grammar, Prentice Hall Regents, New Jersey, 1992. 3. Hewings, Martin, Advanced Grammar in Use, Cambridge University Press, Cambridge, 1999.</p>
<p>Literatura: 1. Alexander, L. G., New Concept English: Fluency in English (An Integrated Course for Advanced Students), Longman Publications Ltd, 1971.: Unit 2, pages: 35-66. 2. Odabir tekstova iz struke: Meeting a Class for the First Time, pp. 21-25; What to Do About Cheating, pp. 95-102; Problem Students (There's Almost Always at Least One), pp. 148-159; Nature and Nurture: A Fundamental Developmental Issue, pp. 397-401.</p>

Naziv predmeta i kod: Francuski jezik I - opći	FIL ROM 103
Semestar (semestri) i broj bodova: I semestar, 1 sat predavanja + 1 sat vježbi; 3 ECTS	
Trajanje: I semestar	
Tip kolegija: predavanja i vježbe	
Status predmeta: opći	
Cilj predmeta: Osnovni je cilj nastave stranog jezika kao općeg predmeta produbljivanje znanja o jeziku i njegovoj strukturi u mjeri u kojoj je to potrebno za uspješno korištenje stručne i naučne literature na datom jeziku iz oblasti naučnih disciplina svake studijske grupe.	
Sadržaj predmeta: U toku prvog i drugog semestra studenti se upoznaju sa slijedećim morfološkim kategorijama gramatike francuskog jezika: les classes des mots ou parties du discours; le nom: les sous-classes et catégories; les déterminants: les classes de déterminants; les pronoms: les classes de pronoms; l'adjectif qualificatif; le verbe: les sous-classes de verbes; la conjugaison des verbes; les adverbes: les classes d'adverbes; les prépositions: les classes de prépositions; les conjonctions: les conjonctions de coordination et de subordinations; les propositions coordonnées et les propositions subordonnées. Stečena znanja studenti će primjenjivati kroz čitanje, prevođenje i konverzaciju na tekstovima predviđenim za tu svrhu.	
Prevođenje stručne literature Uvođenje studenata u problematiku prevođenja/razumijevanja autentičnih tekstova iz različitih oblasti ljudskog znanja, posebno iz onih naučnih disciplina koje se izučavaju na određenoj studijskoj grupi.	
Preuvjeti za upis predmeta: osnovno predznanje iz francuskog jezika stečeno kroz osnovno i srednje obrazovanje	
Način provjere znanja: dvije pismene provjere znanja u toku semestra i usmeni na kraju semestra.	
Udžbenici:	
Literatura: Dominique Berger, Régine Mérieux, <i>Cadences 1</i> , Paris, Hatier/ Didier, 1995 Larousse : <i>La grammaire du français contemporain</i> (ili neka druga gramatika francuskog jezika koja odgovara nastavnim zahtjevima) Vlado Drašković, <i>Gramatika francuskog jezika za osnovnu školu</i> , Beograd, 1982.	
Dodatna literatura se utvrđuje na početku svake akademske godine.	

Naziv predmeta i kod: Francuski jezik II – opći	FIL ROM 104
Semestar (semestri) i broj bodova: II semestar, 1 sat predavanja + 1 sat vježbi; 2 ECTS	
Trajanje: I semestar	
Tip kolegija: predavanja i vježbe	
Status predmeta: opći	
Cilj predmeta: Osnovni je cilj nastave stranog jezika kao općeg predmeta produbljivanje znanja o jeziku i njegovoj strukturi u mjeri u kojoj je to potrebno za uspješno korištenje stručne i naučne literature na datom jeziku iz oblasti naučnih disciplina svake studijske grupe.	
Sadržaj predmeta: U toku prvog i drugog semestra studenti se upoznaju sa slijedećim morfološkim kategorijama gramatike francuskog jezika: les classes des mots ou parties du discours; le nom: les sous-classes et catégories; les déterminants: les classes de déterminants; les pronoms: les classes de pronoms; l'adjectif qualificatif; le verbe: les sous-classes de verbes; la conjugaison des verbes; les adverbes: les classes d'adverbes; les prépositions: les classes de prépositions; les conjonctions: les conjonctions de coordination et de subordinations; les propositions coordonnées et les propositions subordonnées. Stečena znanja studenti će primjenjivati kroz čitanje, prevođenje i konverzaciju na tekstovima predviđenim za tu svrhu. Prevođenje stručne literature Uvođenje studenata u problematiku prevođenja/razumijevanja autentičnih tekstova iz različitih oblasti ljudskog znanja, posebno iz onih naučnih disciplina koje se izučavaju na određenoj studijskoj grupi.	
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit <i>Francuski jezik I - opći</i>	
Način provjere znanja: dvije pismene provjere znanja u toku semestra i usmeni na kraju semestra.	
Udžbenici:	
Literatura: Dominique Berger, Régine Mérieux, <i>Cadences 1</i> , Paris, Hatier/ Didier, 1995 Larousse : <i>La grammaire du français contemporain</i> (ili neka druga gramatika francuskog jezika koja odgovara nastavnim zahtjevima) Vlado Drašković, <i>Gramatika francuskog jezika za osnovnu školu</i> , Beograd, 1982.	
Dodatna literatura se utvrđuje na početku svake akademske godine	

Naziv modula: Opći predmet			
Naziv predmeta: NJEMAČKI JEZIK KAO OPĆI PREDMET			
Status predmeta: opći predmet	Semestar:	Časova: 1P, 1V;	ECTS: 3
Ciljevi kolegija: Osposobljavanje studenata za razumijevanje ključnih informacija iz tekstova koji tematiziraju stvari koje su im poznate i kojima su neposredno okruženi: studij, slobodno vrijeme, putovanja, te za usmenu i pismenu komunikaciju iz navedenih oblasti. Osposobljavanje studenata za razumijevanje lakših tekstova koji se tiču predmeta njihovog studija. Nakon odslušanog kolegija studenti bi trebali vladati njemačkim jezikom na nivou B2 Evropskog referentnog okvira.			
Aktivnosti tokom semestra:			
Prva sedmica	Lek. 1: Junge Leute von heute – Wie junge Leute wohnen Gr: weil i obwohli; Präteritum von <i>haben</i> i <i>sein</i>		
Druga sedmica	Lek. 2: Urlaub und Reisen Gr: Perfekt mit <i>haben</i> / <i>sein</i> , Perfekt der trennbaren und nicht trennbaren Verben; Fragen mit <i>welch-</i>		
Treća sedmica	Lek. 3 Gesundheit Gr: Ratschläge mit <i>sollt-</i> ; Komparativ i Superlativ; <i>wenn</i> und <i>dass</i> -Sätze		
Četvrta sedmica	Lek.4: Farben und Typen Gr: Adjektivdeklinatation		
Peta sedmica	Lek 5 Leben im Ausland Gr: Nebensätze mit <i>damit</i> und <i>ohne...zu</i> + Infinitiv Konjunktiv II		
Šesta sedmica	Lek 6 Berufe Nebensätze mit <i>so dass</i> , Genitiv nach Nomen und Präpositionen, <i>brauchen</i> als Verb und Modalverb		
Sedma sedmica	Lek 7 Konflikte und Lösungen Gr: Pronominaladverbien und Fragepronomen, HS mit <i>denn</i>		
Osma sedmica	Polusemestralni ispit		
Deveta sedmica	Lek 8 Gemeinsinn statt Egoismus Gr: n-Deklination, Nebensätze mit <i>statt</i> , <i>zu</i> + Infinitiv, <i>anstatt dass</i> , <i>statt</i> + Genitiv		
Deseta sedmica	Lek 9: Medien Gr: Passiv, Verben als Nomen, NS mit <i>seit</i> , <i>während</i> , <i>bevor</i>		
Jedanaesta sedmica	Lek 10: Hochschulen und Universitäten		
Dvanaesta sedmica	Lek 11: Internationale Studiengänge		
Trinaesta sedmica	Lek 12: Integrationsprozess Europa – die Organe der EU		
Četrnaesta sedmica	Završni semestralni ispit		
Obaveze studenata: Studenti su obavezni da redovno pohađaju nastavu. Svaki rad i zalaganje tokom izvođenja nastave bit će vrednovan. U četrnaestoj nastavnoj sedmici organizira se završni ispit. On se polaže pismeno uz mogućnost i usmenog razgovora. Konačna			

ocjena se izvodi iz ocjene praćenja rada studenta u nastavi i ocjene koju je student dobio prilikom završne provjere.
Za vanredne studente ocjena se utvrđuje isključivo putem ispita.

Naziv predmeta i kod: Pedagogija I, FIL PED 201
Semestar (semestri) i broj bodova: III semestar, 1P + 1V sata, 2ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje
Status predmeta: zajednički ili opći
Cilj predmeta: Steći opće znanje iz Pedagogije s osnovama psihologije kao bitne odrednice u radu s odgajanicima (terminologija, specifične činjenice koje se odnose na odgojno-obrazovnu djelatnost, pedagoške konvencije, znanje principa i generalizacija u odgojnom radu, poznavanje teorija škole i kurikuluma, te osnovni razvojno-psihološki podaci, neophodni za razumijevanje odgoja i obrazovanja)). Razumijeti teorijske i praktične probleme odgojne djelatnosti u različitim socijalnim kontekstima (obitelj, škola, društvena zajednica...) . Razumjeti suvremene tokove refleksivne pedagogije. Analizirati značaj pedagoških teorijskih spoznaja na osobnoj i socijalnoj razini. Ojačati funkcije pažnje u prepoznavanju pedagoških problema. Osvijestiti vrijednosti i stavove u oblasti evaluacije odgojno-obrazovnog rada.
Sadržaj predmeta: Osnove pedagogije: zašto pedagogija? Suvremene društvene prilike i prostor odgojno-obrazovnog rada. Kratki osvrt na historiju školstva i pedagogije. Pedagogija i druge znanosti. Osnovni pedagoški pojmovi. Suvremeni kontekst razumijevanja djetinjstva i mladosti. Tri aspekta odgojne djelatnosti. Međuljudski odnos kao temelj odgojnog procesa. Socijalna percepcija i nastavnikova uloga. Emocionalni stavovi i rad u razredu. Nastavnik kao razrednik, nastavnik kao odgajatelj. Obiteljski i školski odgojni rad. Teorije o obitelji, teorije o školi. Odnos nastavnik-roditelj u svjetlu suradnje i/ili partnerstva. Nastavnik i refleksivna pedagogija. Posebna poglavlja iz inkluzije u odgojno-obrazovnom radu.
Preduvjeti za upis predmeta: u skladu s Pravilima studiranja
Način provjere znanja: test znanja
Udžbenici: <ol style="list-style-type: none"> 1. Bratanić, M., "Mikropedagogija", Školska knjiga, Zagreb, 1993. 2. Gudjons, H., "pedagogija -temeljna znanja", Educa, Zagreb, 1994 3. Vukasović, A., "Pedagogija", Školska knjiga, Zagreb, 1993.
Literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Glasser, Kvalitetna škola, Educa, Zagreb, 1993 2. Gordon, T., "Umijeće roditeljstva", Kreativni centar, Beograd, 2001. 3. Juul, J., "Vaše kompetetno dijete, Educa, Zagreb, 1995. 4. Pašalić - Kreso, A., "Koordinate obiteljskog odgoja", Jež, Sarajevo, 2004. 5. Slatina, Od indidvidue do ličnosti - Prilog teoriji konfluentnog obrazovanja, Štampa, Zenica, 2005.

Naziv predmeta i kod: Pedagogija II, FIL PED 202
Semestar (semestri) i broj bodova: IV semestar, 1 P + 1 V, 2ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje
Status predmeta: zajednički ili opći
Cilj predmeta: Steći osnovno znanje iz didaktike i metodike kao preteče metodičkim predmetima na matičnim odsjecima (terminologija, specifične činjenice koje se odnose na odgojno-obrazovnu djelatnost, oblici rada u nastavi, znanje principa i generalizacija u odgojnom radu). Razumijeti teorijske i praktične probleme nastavnog i vannastavnog rada.. Razumjeti suvremene tokove refleksivne pedagogije. Analizirati značaj didaktičko-metodičkih spoznaja na osobnoj i socijalnoj razini. Ojačati funkcije kreativnosti u realizaciji nastavnih sadržaja. Ojačati vještinu evaluacije u nastavnom radu.
Sadržaj predmeta: Odnos pedagogije i umjetnosti, pedagoškog rada i umjetničkog stvaranja. Analiza razvojno-psiholoških procesa u primjerima iz prakse ili književnih formi. Samoposmatranje kao didaktičko sredstvo: ja-nastavnik. Percepcija idealnog odgajatelja. Socijalna reverzibilnost u razredu. Igranje uloga kao metoda učenja i poučavanja. Crtež, bajka i film kao sredstvo u odgojnom radu. Posebni slučajevi inkluzivnog obrazovanja. Didaktičko-metodička vrijednost nastavnih sadržaja iz odgoja za demokraciju. Pismeno i usmeno obraćanje slušateljima/polaznicima.
Preduvjeti za upis predmeta: u skladu s Pravilima studiranja
Način provjere znanja: tri eseja na samostalno odabrane teme
Udžbenici: 1. Bratanić, M., "Mikropedagogija", Školska knjiga, Zagreb, 1993. 2. Gudjons, H., "pedagogija -temeljna znanja", Educa, Zagreb, 1994 3. Vukasović, A., "Pedagogija", Školska knjiga, Zagreb, 1993.
Literatura: 4. Glasser, Nastavnik u kvalitetnoj školi, Educa, Zagreb, 1993. 5. Gordon, T., "Kako biti uspješan nastavnik", Kreativni centar, Beograd, 2001. 6. Bašić et al., "Integralni metod", Alinea, Zagreb, 1994. 7. Kalaš, Dž. (ed.), "Praktikum: Projektivna predstava -ideje za grupni rad", MDD, Sarajevo, 2003. 8. Mavrak, M. (ed.), "Praktikum za kreativniji i zajednički rad učenika i nastavnika", MDD, Sarajevo, 2002. 9. Slatina, "Nastavni metod", Filozofski fakultet, Sarajevo, 1998.

RUSKI JEZIK (opći kurs)

Naziv predmeta i kod: Ruski jezik – opći kurs FIL SLA 103, FIL SLA 104
Semestar (semestri) i broj bodova: I. i II. semestar; 1 sat predavanja i 1 sat vježbi; ECTS 5 (I. semestar ECTS 3; II. semestar ECTS 2)
Trajanje: I. i II. Semester
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: opći/izborni
Cilj predmeta: Osnovni cilj nastave ruskog jezika, kao općeg predmeta, je ovladavanje ruskim jezikom kao sredstvom komuniciranja u okviru tematike, leksike, gramatike, predviđene programom. Cilj je također i sticanje jezičke kompetencije u smislu služenja stručnom literaturom na ruskom jeziku iz date oblasti. Da bi se to postiglo, potrebno je da studenti nauče osnove fonetskog sistema ruskog jezika, da ovladaju ruskom grafijom i ortografijom, da ovladaju govornim modelima u okviru programom predviđene tematike i usvojenog gramatičkog gradiva, da usvoje leksički i gramatički minimum predviđen programom.
Sadržina predmeta:
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: pismeno (1 test /kolokvij/ sredinom semestra nakon prvih sedam sedmica nastave + 1 test /kolokvij/ na kraju semestra u 15. sedmici nastave u semestru) i završni usmeni razgovor, ili završni test (ispit): pismeni i usmeni u 16. sedmici nastave u semestru.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. B. Tošović. Ruska gramatika u poređenju sa srpskohrvatskom. Sarajevo, Svjetlost 1990.
2. Vera Hruš. Sputnik – Udžbenik ruskog jezika za srednjoškolce i odrasle početnike. Zagreb. 1997.
3. 26 urokov po razvityju reči. Moskva, «Russkij jazyk». 2000.

Naziv predmeta i kod: Bosanski/hrvatski/srpski jezik I, FIL BHS 101
Semestar (semestri) i broj bodova: I semestar; 1 P + 1V, ECTS 3
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan, opći
Cilj predmeta: Student treba da ovlada pravopisnim pravilima i vještinom pravilnog pisanja.
Preuvjeti za upis predmeta: Upisan studij Pedagogije/ Psihologije
Načini provjere znanja: pismeno (1 test na kraju semestra u 15. sedmici nastave)
Udžbenici: Aktuelni pravipisi – prema izboru standardnog jezika.
Literatura: >Jahić – Halilović – Palić, <i>Gramatika bosanskoga jezika</i> , 2000. >Barić – Lončarić – Malić – Pavešić – Peti – Zečević – Znika, <i>Hrvatska gramatika</i> , 1997. >Stanojčić – Popović, <i>Srpska gramatika</i> >Dževad Jahić, <i>Trilogija o bosanskome jeziku</i> , 1999.

Studentske obaveze i način polaganja ispita sastoje se iz nekoliko dijelova.

Studenti su (1) dužni redovno prisustvovati svim oblicima nastave (predavanja i vježbe), uredno se pripremati za nastavu i aktivno učestvovati u svim za to predviđenim oblicima nastavnog rada, (2) pristupiti polaganju dvaju ispitnih testova u toku nastave (polusemestralni / parcijalni – nakon 7 sedmica nastave, te drugi parcijalni ispit na kraju semestra). U slučaju nezadovoljenja ovih ispitnih obaveza, studenti su dužni pristupiti (3) kumulativnom ispitu – pismenom i usmenom, odnosno (4) dodatnim konsultacijama i polaganju popravnog kumulativnog ispita (u za to predviđenom terminu, ako nije položen kumulativni ispit).

Konačna ocjena određuje se na osnovu (1) urednog pohađanja nastave, priprema za nastavu i učešća na nastavi (max. 20%), (2) polusemestralnog parcijalnog ispita (max. 40%) / i drugog parcijalnog ispita na kraju semestra (max. 40%), u slučaju nezadovoljenja definiranih ispitnih obaveza, (3) kumulativnog ispita ili popravnog kumulativnog ispita (max. 50%).

Naziv predmeta i kod: Bosanski/hrvatski/srpski jezik II, FIL BHS 102
Semestar (semestri) i broj bodova: II semestar; 1 P + 1V, ECTS 2
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan, opći
Cilj predmeta: Upoznavanje sa savremenim standardnim jezikom i njegovim stilovima.
Preduvjeti za upis predmeta: Položen ispit iz Bosanskog/ hrvatskog/ srpskog jezika I
Načini provjere znanja: pismeno (1 test /kolokvij/ nakon sedam sedmica nastave + 1 test /kolokvij/ na kraju semestra u 15. sedmici nastave u semestru + 1 usmeni razgovor
Udžbenici: Aktuelni pravopisi – prema izboru standardnog jezika.
Literatura:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dževad Jahić, <i>Trilogija o bosanskoj jeziku</i>, 1999. 2. Jahić – Halilović – Palić, <i>Gramatika bosanskoga jezika</i>, 2000. 3. Barić – Lončarić – Malić – Pavešić – Peti – Zečević – Znika, <i>Hrvatska gramatika</i>, 1997. 4. Stanojčić – Popović, <i>Srpska gramatika</i> 5. Hasnija Muratagić-Tuna, <i>Bosanski, hrvatski, srpski, aktuelni pravopisi</i>.

Studentske obaveze i način polaganja ispita sastoje se iz nekoliko dijelova.

Studenti su (1) dužni redovno prisustvovati svim oblicima nastave (predavanja i vježbe), uredno se pripremati za nastavu i aktivno učestvovati u svim za to predviđenim oblicima nastavnog rada, (2) pristupiti polaganju dvaju pismenih ispita u toku nastave (polusemestralni / parcijalni – nakon 7 sedmica nastave, te drugi parcijalni ispit na kraju semestra) te (3) polagati usmeni ispit, nakon položena oba parcijalna pismena ispita. U slučaju nezadovoljenja ovih ispitnih obaveza, studenti su dužni pristupiti (4) kumulativnom ispitu – pismenom i usmenom, odnosno (5) dodatnim konsultacijama i polaganju popravnog kumulativnog ispita (u za to predviđenom terminu, ako nije položen kumulativni ispit).

Konačna ocjena određuje se na osnovu (1) urednog pohađanja nastave, priprema za nastavu i učešća u nastavnom radu (max. 10%), (2) polusemestralnog parcijalnog ispita (max. 25%) / i drugog parcijalnog ispita na kraju semestra (max. 25%), te (3) završnog usmenog ispita (max. 40%), a, u slučaju nezadovoljenja definiranih ispitnih obaveza, (4) kumulativnog ispita ili popravnog kumulativnog ispita (max. 40%).

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
Broj: 02-01/86
Sarajevo, 6. 5. 2008. godien

Nastavno-naučno vijeće Filozofskog fakulteta u Sarajevu Odlukom broj: 02-01/177 od 27. 9. 2005. godine usvojilo je Nastavne planove i programe svih studijskih grupa na svim Nastavno-naučnim odsjecima i katedrama Fakulteta, a u skladu sa principima Bolonjskog procesa.

Senat Univerziteta u Sarajevu dao je saglasnost na usvojene Nastavne planove i programe (Saglasnost Univerziteta u Sarajevu broj: 02-01/156 od 15. 7. 2005. godine).

U toku primjene usvojenih Nastavnih planova i programa uočene su greške tehničke prirode pa je Nastavno-naučno vijeće na sjednici od 18. 4. 2008. godine (Odluka broj: 02-01/86 od 6. 5. 2008. godine) prihvatilo tehničke ispravke u Nastavnim planovima i programima školske 2005/2006. godine – (I ciklus studija).

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

Nastavno-naučno vijeće Fakulteta

Broj: 02-01/177

Sarajevo, 27. 09. 2005. godine.

Na osnovu člana 262. Pravila Filozofskog fakulteta u Sarajevu (Prečišćeni tekst) i saglasnosti Senata Univerziteta u Sarajevu broj: 02-01/156 od 15. 07. 2005. Nastavno-naučno vijeće Fakulteta na 9. sjednici od 15. IX 2005. godine, *donijelo je*

ODLUKU

I

Usvajaju se Nastavni planovi i programi (školska 2005/2006. godina) na svim Odsjecima Filozofskog fakulteta u Sarajevu i Katedri za historiju umjetnosti.

DEKAN FAKULTETA

Salih Fočo
Prof. dr. Salih Fočo

DOSTAVITI:

1. Odsjecima
2. Studentskoj službi 2x
3. Uz zapisnik
4. a/a